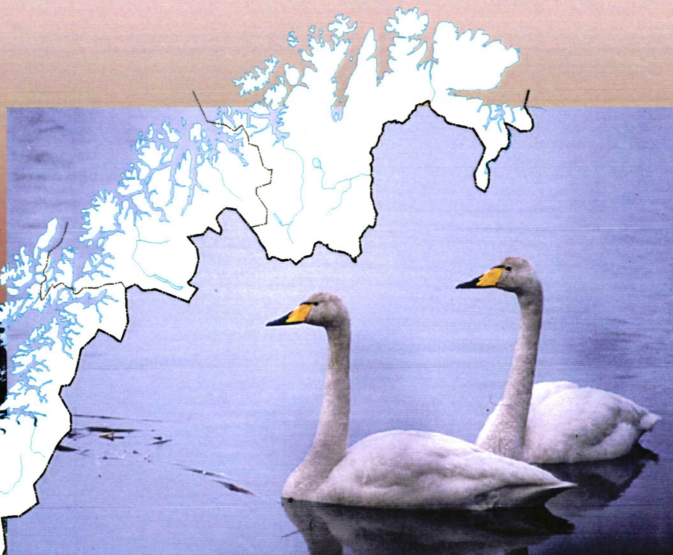

Verneverdier i Nitelva, i Nittedal, Skedsmo og Rælingen kommuner, Akershus fylke

VVV-rapport 2000 - 5

**Rapport utarbeidet av Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Akershus fylkeskommune og
Romerrike vannbruksplanutvalg, i samarbeid med Nittedal, Skedsmo og Rælingen kommuner.
Utgitt av Direktoratet for naturforvaltning i samarbeid med Norges vassdrags- og energidirektorat**

Refereres som:

Fylkesmannen i Oslo og Akershus og Akershus fylkeskommune/ Romerike vannbruksplanutvalg 2000.

Verneverdier i Nitelva, Nittedal, Skedsmo og Rælingen kommuner i Akershus.

Registrering og gradering er utført i samarbeide med Nittedal, Skedsmo og Rælingen kommuner.

Utgitt av Direktoratet for naturforvaltning i samarbeid med Norges vassdrag- og energidirektorat.

VVV-rapport 2000-5. Trondheim

45 sider, 3 kart +vedlegg med 49 s..

Forsidefoto: Bildene på forsiden er tatt av Tom G. Bengtson.

Bildene i rekkefølge fra toppen:

Bilde 1 Sangsvaner, Nitelva

Bilde 2 Nordhagan båtforening ved Nitelva

Bilde 3 Fra Torva elvepark ved Nitelva

Bilde 4 Parti fra Nitelva mellom Lillestrøm(t.v.) og Rælingen

Layout: Knut Kringstad

**Verneverdier i Nitelva,
Nittedal, Skedsmo og Rælingen
kommuner,
i Akershus fylke**

**Vassdragsnr. 002.C (B-E)
Verneobjekt 006/1
Verneplan I**

VVV-rapport 2000-5

*Rapport utarbeidet av Fylkesmannen i Oslo og Akershus og Akershus fylkeskommune/
Romerike vannbruksplanutvalg, i samarbeide med Nittedal, Skedsmo og Rælingen
kommuner*

Tittel <i>Verneverdier i Nitelva</i>		Dato <i>oktober 2000</i>	Antall sider <i>45 s., 3 kart + vedlegg 49 s.</i>
Forfatter <i>Kjell Tore Hansen</i>		Institusjon <i>Fylkesmannen i Oslo og Akershus</i>	Ansvarlig sign
TE-nr. <i>884</i>	ISSN-nr. <i>1501-4851</i>	ISBN-nr. <i>82-7072-391-6</i>	VVV-Rapport nr. <i>2000-5</i>
Vassdragsnavn <i>Nitelva</i>		Vassdragsnummer <i>002.CB-CD</i>	Fylke <i>Akershus</i>
Vernet vassdrag nr <i>006/1</i>		Antall objekter <i>50</i>	Kommuner <i>Nittedal, Skedsmo og Rælingen</i>
Antall delområder med Nasjonal verdi (***) <i>5</i>		Antall delområder med Regional verdi (**) <i>6</i>	Antall delområder med Lokal verdi(*) <i>11</i>
EKSTRAKT Nitelvavassdraget har sitt utspring i Harestuvannet i Lunner kommune, og renner gjennom Nittedal, Skedsmo, Rælingen og Fet kommuner før den renner ut i Øyeren. Vassdraget ble gjennom verneplan I vernet mot videre kraftutbygging i 1973. Nedbørsfeltet er omtrent 485 km² stort. Innen dette området bor det ca. 77000 innbyggere. Nitelva er 37 km lang med en fallhøyde på 130 m. Størstedelen av fallet finner man i Nittedal hvor elva renner raskt, mens i Skedsmo og Rælingen flyter elva som en stille flod. Landskapet rundt hovedelva er sterkt preget av moderne landbruk og bebyggelse. Nitelva er i nedre deler sterkt forurensset, med høyt innhold av næringsstoffer. Allikevel er elva godt egnet for friluftsliv. Elva har en høy artsdiversitet av fisk, som gjør fiske til en spennende friluftaktivitet. Denne rapporten forsøker å få strukturert kunnskapen om Nitelva, slik at kunnskapen om verdiene i vassdraget skal bli lettere tilgjengelig for forvaltningsinstitusjonene.			
ABSTRACT <i>The river Nitelva is situated in Nittedal, Skedsmo and Rælingen, and has its main source from Harestuvannet in Lunner. The river is protected against future development of water power due to "verneplan I". The area of precipitation is about 485 km², with approximately 77000 inhabitants. The river is 37 km long and has a hight of fall of 130 m. The river runs fast through Nittedal, but has a slower flow through Skedsmo and Rælingen. The landscape around Nitelva is highly influenced by agricultural activity and settlements. Nitelva is highly polluted in the lower parts of the river. However, the river is very suitable for outdoor activities, with a very high diversity of fish species. This makes fishing to be a very exciting activity.</i> <i>The purpose of this report is to make the knowledge of both natural and cultural values available for the institutions that take part in the management of the river.</i>			
STIKKORD <i>Prossesser og former skapt av is og vann</i> <i>Biologisk mangfold</i> <i>Landskapsbilde</i> <i>Friluftsliv</i> <i>Kulturminne</i>		KEYWORDS <i>Landscapes developed by glaciers and water</i> <i>Versatile biological values</i> <i>Forms of landscapes</i> <i>Open air activities</i> <i>Archaeological discoveries and old buildings</i>	

FORORD

Direktoratet for naturforvaltning (DN) og Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er i fellesskap ansvarlig for prosjektet "Verdier i vernede vassdrag" (VVV-prosjektet). Hensikten er å gjøre kunnskapen om verdiene lettere tilgjengelig for kommuner og andre som forvalter vernede vassdrag med nærområder. Etter at Stortinget 1. april 1993 vedtok Verneplan IV for vassdrag, er 341 vassdragsobjekter vernet mot kraftutbygging. Stortinget har gjentatte ganger presisert at verneverdier i de vernede vassdragene ikke må forringes av andre inngrep. Rikspolitiske retningslinjer (RPR) for vernede vassdrag, ble vedtatt 10. november 1994. Retningslinjene gir kommuner, fylkeskommuner og statlige myndigheter rammer for sin forvaltning av vassdragene.

VVV-prosjektet beskriver verdier innen prosesser og former skapt av vann og is, biologisk mangfold, landskapsbilde, friluftsliv og kulturminner/miljøer og skal ut fra dagens kunnskap synliggjøre de viktigste verdiene. I tillegg kan det også finnes andre viktige verdier som har betydning for vernet. I prosjektet lages vassdragsvise rapporter som gir en oversiktlig presentasjon av viktige områder i tekst og på kart. Informasjonen i rapportene vil senere bli gjort tilgjengelig med digitale kartdata. Ansvar for utarbeidelse av den enkelte rapport ligger til fylkesmannen i vedkommende fylke.

Denne rapporten omhandler Nitelva som er en del av Osломarkvassdragene vernet gjennom verneplan I. Rapporten gir fylldig dokumentasjon basert på foreliggende kunnskap over hvilke verdier som finnes i og ved Nitelva for kommunene Nittedal, Skedsmo og Rælingen. Mindre deler av Nitelvvassdraget ligger i Lørenskog, Oslo og Lunner kommune. Verdiene i den delen av vassdraget er imidlertid ikke tatt med i rapporten.

Rapporten er utarbeidet av Fylkesmannen i Oslo og Akershus og Akershus fylkeskommune/Romerike vannbruksplanutvalg i samarbeide med Nittedal, Skedsmo og Rælingen kommuner. Rapporten inngår som et delprosjekt i vannbruksplanen for Nitelva, og prosjektgruppa for vannbruksplanlegging i Nitelva har gitt nyttige bidrag til prosjektet. Arbeidet med rapporten er utført av *cand. scient* Kjell Tore Hansen. Prosjektleder hos fylkesmannen har vært vassdragsforvalter Leif Nilsen.

Oslo - Trondheim, sept. 2000.

*Direktoratet for naturforvaltning
naturbruksavdelingen*

*Olav Skauge
Avdelingsdirektør*

*Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Miljøvernnavdelingen*

*Åsmund Sæther
fylkesmiljøvernsjef*

*Norges vassdrags- og energidirektorat
vassdragsavdelingen*

*Are Mobæk
avdelingsdirektør*

*Akershus fylkeskommune
plan- og miljøvernnavdelingen*

*Jan Terjer Hanssen
Plan- og miljøvernsjef*

INNHold

FORORD
SAMMENDRAG

1.0	INNLEDNING	12
1.1	Generell beskrivelse av Nitelvavassdraget	12
1.2	Hydrologi og vannkvalitet	13
1.3	Arealopplysninger	14
1.4	Rapportens omfang og begrensninger	16
2.0	PROSESSER OG FORMER SKAPT AV IS OG VANN	18
2.1	Prosesser og former, aktive i nåtid	18
2.2	Former og avsetninger hvis dannelse er avsluttet	18
2.3	Andre geofaglige elementer med betydning for vernet	19
2.4	Utvalgte delområder og objekter	19
3.0	BIOLOGISK MANGFOLD	21
3.1	Ferskvannsbiologi	21
3.2	Botanikk	22
3.3	Vilt	25
3.4	Utvalgte delområder og objekter	25
4.0	LANDSKAPSBILDE	27
4.1	Landskapsregion. Særpreg	27
4.2	Fremtredende landskapselementer	28
4.3	Utvalgte delområder og objekter	29
5.0	FRILUFTSLIV	30
5.1	Friluftsområder	30
5.2	Hytter, stinett, pilgrimsleder	31
5.3	Naturturisme	31
5.4	Jakt og fiske	31
5.5	Utvalgte delområder og objekter	32
6.0	KULTURMILJØER	33
6.1	Vassdragsrelaterte kulturmiljøer	33
6.2	Verdifulle kulturlandskap	34
6.3	Andre kulturminner/miljøer	34
6.4	Utvalgte delområder og objekter	35
7.0	AKTUELT TRUSSELBILDE MOT VERNEVERDIER	36
8.0	LITTERATUR	38
9.0	KRITERIER BENYTTET I RAPPORTEN	41

9.1 Metode.....	42
10 KART	44
10.1 Temavis tabelloversikt med kart.....	44

VEDLEGG:
Registreringsskjema for Nitelva

SAMMENDRAG

VVV-prosjektet (verdier i vernede vassdrag) ble initiert av Direktoratet for naturforvaltning (DN) og Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). Formålet med dette prosjektet er å kartlegge og synliggjøre verdiene i vernede vassdragene. Det er Vannbruksplangruppa for Nitelva som står for utarbeidelsen av rapporten for Nitelvavassdraget, som er et samarbeidsprosjekt mellom Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Akershus Fylkeskommune, Nittedal-, Skedsmo- og Rælingen kommuner.

Nitelvavassdraget har sitt utspring i Harestuvannet i Lunner kommune, og renner gjennom Nittedal, Skedsmo, Rælingen og Fet kommuner før den renner ut i Øyeren. Elva er 37 km lang og har en fallhøyde på 130 m. Nedbørsfeltet er på 485 km² hvorav noe av dette arealet overføres til Oslovassdragene pga. vannforsyningen til Oslo, slik at det effektive nedbørsfeltet er på 455 km². Innenfor nedbørsfeltet bor det ca. 77000 innbyggere. Nitelvavassdraget ble gjennom verneplan I vernet mot videre kraftutbygging i 1973.

Store deler av nedbørsfeltet til Nitelva ligger innenfor Marka, som er vernet gjennom Markabestemmelsene. Elva renner allikevel gjennom områder sterkt påvirket av menneskets aktiviteter gjennom flere hundre år. Store arealer er jordbruksområder, som blir drevet intenst og moderne. Dessuten er det også et høyt befolkningsstrykk på regionen. Dette ventes heller ikke å avta etter som Gardermoen hovedflyplass er åpnet. Plantegeografisk ligger nedbørsfeltet innenfor den boreonemorale sone (edelløv- og barskogssone) og sørboreal sone (sørlig barskogssone), mens de aller øverste delene av nedbørsfeltet faller inn under den mellomboreale sonen (midtre barskogssone). Vegetasjonen langs elva er interessant, og man finner den spesielle og sjeldene pusleplantevegetasjonen her. Elva har også i de nedre deler en høy artsdiversitet av fisk. Geologiske prosesser over flere tusen år har ført til at man har fått dannet flotte raviner, som gir landskapet et karakteristisk særpreg. Man finner også en del kulturminner langs vassdraget, spesielt er det mange minner tilknyttet sagbruk, møller og kraftverk.

Rapporten inneholder fem hovedgrupper av fagtema:

- Prosesser og former skapt av is og vann
- Biologisk mangfold
- Landskapsbilde
- Friluftsliv
- Kulturmiljøer

Disse temaene blir så vurdert etter ulike kriterier, og deretter plassert i en av følgende verdikategorier:

- Nasjonal verdi
- Regional verdi
- Lokal verdi
- Potensiell verdi

Nedenfor er det gitt en oppsummering av antall objekter/områder med de ulike verdigraderingene for hvert enkelt hovedtema. Det er ikke gjort noen gradering av kulturmiljøer og landskapsbilde. Alle objektene/områdene for tre hovedtema er kartfestet på temavise kart i kap. 10. Det er utarbeidet kart for temaene; prosesser og former skapt av is og vann, biologisk mangfold og friluftsliv.

Tabellen viser hvordan objektene/områdene fordeler seg blant verdikategoriene innenfor hvert hovedtema.

<i>Hovedtema</i>	<i>Nasjonal verdi</i>	<i>Regional verdi</i>	<i>Lokal verdi</i>	<i>Potensiell verdi</i>
<i>Prosesser og former skapt av is og vann</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>3</i>	<i>6</i>
<i>Biologisk mangfold</i>	<i>5</i>	<i>5</i>	<i>4</i>	<i>4</i>
<i>Landskapsbilde*</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>5</i>
<i>Friluftsliv</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>6</i>	<i>6</i>
<i>Kulturmiljøer*</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>13</i>

** Det er ikke foretatt noen vurdering av disse objektene/områdene i VVV-prosjektet.*

1.0 INNLEDNING

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Direktoratet for naturforvaltning (DN) har startet et prosjekt i fellesskap for å gjøre kunnskapen om vernede vassdrag lettere tilgjengelig for kommunene. "Dokumentasjon av verdier i vernede vassdrag" (VVV-prosjektet) har som oppgave å dokumentere og synliggjøre verdiene i de vernede vassdragene. Dette er i første omgang av stor viktighet når det gjelder videre planlegging for arealbruk i berørte kommuner.

1.1 Generell beskrivelse av Nitelvavassdraget

Nitelva har sitt utspring i Harestuvannet og ender opp i Øyeren. Nitelva eller Hakadalselva som den heter lengst nord i vassdraget, er 37 km lang med en total fallhøyde på 130 meter. I øvre del av vassdraget er dette en "brusende" elv, men som etterhvert går over i en bred og rolig flod. Elva starter i Lunner kommune, og renner gjennom Nittedal-, Skedsmo-, Rælingen-, og Fet kommuner. I alt bor det ca. 77000 innbyggere i nedbørsfeltet til Nitelva ned til samløpet med Leira (Espvik & Strand 1997).

Nedbørsfeltet til Nitelva strekker seg fra området rundt Mylla i Nordmarka (Lunner kommune i Oppland fylke) og ned til Øyeren. Vassdraget omfatter flere innsjøer, hvorav Harestuvannet er størst. Nitelva renner først sammen med Leira for så å renne sammen med Glomma ut i Øyeren. Sammen har disse elvene dannet et delta ved utløpet til Øyeren. Øyeren er regulert med en demning i søndre del, med en reguleringshøyde på 2,4 m. Vannstandsregulering ved denne demningen vil ha stor innvirkning på vannstanden i de nedre delene av elvene som renner ut i Øyeren. Nitelva ble, som en del av Osloomarkavassdragene, vernet mot kraftutbygging i 1973 gjennom verneplan I for vassdrag. Utover dette er Sørumsneset naturreservat og Nordre Øyeren naturreservat som ligger i nederste del av Nitelva, vernet etter naturvernloven. I tillegg er Songa, i Skedsmo kommune, vernet etter plan- og bygningsloven som spesialområde/naturområde. Forøvrig er det en del tilliggende områder, dvs. kantsoner, som er karakterisert til å være av *meget høy vernestatus*. Dette gjelder spesielt for sonene bestående av viktige våtmarksområder, som grenser ned mot naturreservatene i nedre del av Nitelvavassdraget.

Plantegeografisk ligger nedbørsfeltet til Nitelvavassdraget innenfor den boreonemorale sone (edelløv- og barskogssone) og sørboreal sone (sørlig barskogssone), mens de aller øverste delene av nedbørsfeltet faller inn under den mellomboreale sonen (midtre barskogssone; Moen 1998). Området faller innenfor seksjonene svakt oseanisk og overgangsseksjonen, som er overgang til svakt kontinental seksjon (Moen *et al.* 1998).

Elva renner gjennom store jordbruksområder og større tettsteder før den ender opp i Øyeren. Øverst i vassdraget renner elva gjennom flere små og større tettsteder: Fuglåsén, Burås, Døli/Løvstad, Åneby, Rotnes og Søndre Nittedal. Videre flyter elva inn i Skedsmo kommune hvor den renner gjennom Lillestrøm, samt i utkanten av tettsteder som Skjetten, Strømmen og tettbebyggelsen langs Nedre Rælingsvei i Rælingen kommune før den ender opp i Øyeren.

Store deler av nedbørsfeltet ligger innenfor Nordmarka, og er vernet gjennom markabestemmelsene. Det vil derfor i all hovedsak være selve hovedelva som blir omtalt i denne VVV-rapporten.

1.2 Hydrologi og vannkvalitet

Hydrologi

Det totale nedbørsfeltet for Nitelva ved samløpet med Leira er oppgitt å være 485 km² (Espvik & Strand 1997, Martinsen 1997a). Forholder man seg til Martinsen (1997a) vil man trekke i fra 15 km² fra vassdraget på grunn av at Oslo kommune tar ut drikkevann fra Elvåga, samt at det ved Ørfiske også overføres vann til Oslo, og nedbørsfeltet til Nitelva blir her redusert med 7 km². Dermed er det effektive nedbørsfeltet for Nitelva ned til samløpet med Leira på 455 km². I henhold til Martinsen (1997a), er det en middelårsvannføring ved samløpet med Leira på 285 mill. m³. Dette tilsvarer en vannføring på 9050 liter i sekundet. Middelårsvannføringen og middelvannføringen er basert på målinger utført i årene fra 1981 til 1995 (Martinsen 1997a).

Ved Hakadal verk er det to demninger som brukes til produksjon av elektrisitet. I dette området er også vassdraget påvirket av reguleringene som er gjort i Elvatn og Langvatn i forbindelse med vannforsyning til Oslo. Lenger ned, ved Rotnes, er det gamle demninger i elveløpet. Her er det også et gammelt kraftverk som er i virksomhet. I dette området påvirkes også vassdraget av demningen ved Ørfiske, som er demt opp i forbindelse med vannforsyningen til Oslo.

Vannkvalitet

Avrenningen fra landbruk, befolkning og naturlige kilder er av samme størrelsesorden (tabell 1). Befolkningen er den største bidragsyter når det gjelder fosfor med et bidrag på 34% av den totale fosfor tilførselen til vassdraget, mens landbruket er den største bidragsyteren med hensyn på nitrogen med 35% av den totale tilførselen til vassdraget.

Tabell 1. Oversikt over avrenning fra ulike kilder til Nitelvavassdraget. Verdiene tatt fra Wivestad (1999)

Avrennings kilde	Næringsstoff, tonn pr. år		%vis andel	
	Fosfor	Nitrogen	Fosfor	Nitrogen
Landbruk	3,5	86,5	33	36
Befolkning	3,6	83,9	34	35
Naturlig avrenning	3,4	72,1	32	30
Totalt for Nitelva	10,5	242,5	100	100

Det har vært en stor økning i nitrogentransporten i vassdraget fra 1987 til og med 1997. Spesielt stor var nitrogentransporten i perioden 1994 til 1997 (ved Rud; Martinsen 1998). Derimot kan man se en forbedring i mengden av fosfortransport i vassdraget. I perioden fra 1981 til 1997 har mengden av fosfor gått betraktelig ned i vassdraget, men det har vært en liten økning i fosfortransporten i perioden 1994 til 1997 (Martinsen 1998). Både partikkeltransporten og transporten av organisk materiale varierer relativt mye fra år til år (Martinsen 1998). Når det gjelder partikler er tilstanden i elva *meget dårlig* både ved Kjellerholen og Rud. I henhold til SFTs normer er tilstanden i Nitelva karakterisert som *dårlig* ved Kjellerholen og *meget dårlig* ved Rud når det gjelder næringssalter. For organiske stoffer er vannkvaliteten *mindre god* (Martinsen 1997b, 1998). Tilstanden i Nitelva med hensyn på tarmbakterier er ved Kjellerholen og Rud klassifisert som henholdsvis *meget dårlig* og *dårlig*. Innholdet av termotolerante koliforme bakterier er så høyt ved Kjellerholen og Rud at vannet ikke er egnet til bading (Martinsen 1997b).

Sammenligner man pH-verdiene oppgitt i flere kilder finner man litt variasjon i pH-verdi i Nitelva fra år til år (se Pedersen *et al.* 1990, Martinsen 1995, 1996). Pedersen *et al.* (1990) rapporterte at gjennomsnittlig pH for vannforekomster i nedbørsfeltet for Nitelva, uavhengig av kalking, var pH 5,8, som ligger på gjennomsnittet for Akershus (pH 5,7). I 1994-95 ble pH målt i to serier over en lengre periode, med en gjennomsnittlig pH på 7,1 (n=17; jan. - april 1994 og jan. 1995; Martinsen (1995)) og gjennomsnittlig pH på 7,0 (n=50; jan 1995 - jan 1996; Martinsen (1996)).

Alkaliteten for nedbørsfeltet til Nitelva i henhold til Pedersen *et al.* (1990), er lav med en gjennomsnittlig alkalitet på 69,1 $\mu\text{ekv/l}$. Dette er ca. halvparten av gjennomsnittsverdien for Akershus (135,2 $\mu\text{ekv/l}$). Dette kan bety at Nitelvavassdraget er lite mottakelig for sterke syrer, sammenlignet med vassdrag med en høyere alkalitet.

Det er viktig å merke seg at gjennomsnittsverdiene oppgitt av Pedersen *et al.* (1990) for Nitelvavassdraget er noe forskjøvet i forhold til gjennomsnittsverdien for Akershus, da hele 44% av de undersøkte lokalitetene i Nitelva er kalket, mens 16% av lokalitetene undersøkt i Akershus er kalket. Det var også meget store nedbørsmengder under måleperioden (160-200% over normalen).

1.3 Arealopplysninger

Av det totale nedbørsfeltet til Nitelvavassdraget er 33 km² jordbruksarealer. Av dette utgjør 27 km² åpen åker. Omtrent 2 km² av jordbruksarealene blir vannet kunstig.

Med bakgrunn i verneplanene for vassdrag, var det nødvendig for myndighetene å utarbeide egne rikspolitiske retningslinjer (RPR) for vernede vassdrag (gitt ved kongelig resolusjon av 10. nov. 1994). Dette fordi verneplanene I-IV formelt bare gjelder for vern mot kraftutbygging. Disse retningslinjene gjelder for vassdragsområdene, dvs. verneobjektene hovedelver, sideelver, større bekker, sjøer og tjern, og et belte på inntil 100 meters bredde langs sidene av disse, samt også i en viss grad hele nedbørsfeltet. Vassdragsbeltets avgrensing og forvaltning bør differensieres etter registrerte verneverdier og arealtilstand. Utfra dette anbefales det i RPR at man deler inn vassdragsbeltet i tre forvaltningsklasser, med mulighet for å lage ekstra klasser for å tilpasse evt. lokale forhold.

Under følger en kort oversikt over de forvaltningsklassene som er gjengitt i RPR og evt. lokale klasser.

Klasse 1: Vassdragsbelte i og ved byer og tettsteder som har eller kan få stor betydning for friluftsliv.

Klasse 2: Vassdragsbelte med moderate inngrep i selve vannstrengen, og hvor nærområdene består av utmark, skogbruksområder og jordbruksområder med spredt bebyggelse. I Skedsmo kommune blir denne klassen betegnet som klasse 2a (Skedsmo kommune 1996)

Klasse 2b: Vassdragsbelte med moderate inngrep i selve vannstrengen, og hvor nærområdene består av jordbruksområder med spredt bebyggelse. Områdene rommer helt spesielle naturfaglige, opplevelsesmessige, vitenskapelige og pedagogiske verdier (Skedsmo kommune 1996).

Klasse 3: Vassdragsbelte som er lite berørt av moderne menneskelig aktivitet, og som har stor opplevelsesverdi og vitenskapelig verdi.

Det er viktig å merke seg at store deler av nedbørsfeltet er vernet gjennom Markabestemmelsene. Spesielt gjelder dette for Nittedal kommune. Disse områdene er ikke tatt med når det gjelder status for RPR i Nittedal kommune. I Nittedal er det foreslått å dele inn hovedvassdraget og de fire viktigste sidebekkene i forvaltningsklasse 1 og 2. Området fra utløpet og ned til øverste enden av Verkensdammen går inn i forvaltningsklasse 2. Fra dette punktet og ned til Tøyenfossen blir klassifisert til å høre inn under forvaltningsklasse 1. Området fra Tøyenfossen og nedover til ca. Nedre Nordby hører inn under forvaltningsklasse 2. Fra dette stedet og nedover til elva er på høyde med Rådhuset, går elva inn under forvaltningsklasse 1. Herfra og ned til Smedstuveien ved Slattum er relativt lite tettstedsnært, og går inn under forvaltningsklasse 2. Området nedover til kommunegrensa mot Skedsmo, går inn under forvaltningsklasse 1. Alle de fire sidebekkene til Nitelva i Nittedal kommune klassifiseres som forvaltningsklasse 2, unntatt Ørfiskbekken, som renner gjennom Rotnes tettsted, og blir klassifisert som forvaltningsklasse 1. Grensene for sidebekkene settes ved Markagrensen og ved samløpet med Nitelva. Hvor grensene mellom de ulike forvaltningsklassen skal gå er ikke avklart ennå, men dette vil bli avklart i kommuneplanen som er under revisjon.

I Skedsmo kommune har man i kommuneplanen (vedtatt 27/11-98) opprettet en ny forvaltningsklasse, klasse 2b (Skedsmo kommune 1996). Denne klassen blir bare benyttet til klassifisering i Nitelvavassdraget for Sørumsneset naturreservat, samt i Leiravassdraget. Forvaltningsklasse 2 (jfr. RPR), blir i Skedsmo betegnet som forvaltningsklasse 2a. Området fra kommunegrensa mot Nittedal til E6 hører til under forvaltningsklasse 2a. Området ved Hvam, fra E6 til Kjellerholen blir klassifisert som forvaltningsklasse 1. Området fra Kjellerholen til syd for Bondetangen er i forvaltningsklasse 2a. Den siste sonen innenfor Skedsmo kommune, fra syd for Bondetangen til Gullhaugvika blir vurdert til å høre til i forvaltningsklasse 1. Sagelva blir også her klassifisert i forvaltningsklasse 1. Området ved Sørumsneset naturreservat blir behandlet som forvaltningsklasse 2b. De andre store bekkene som renner ut i Nitelva blir klassifisert i forvaltningsklasse 2a.

I Rælingen kommune er status for RPR følgende: Området fra kommunegrensa mot Skedsmo og til grense for Sørumsneset naturreservat, foreslås plassert i forvaltningsklasse 1. Området fra grensen mot naturreservatet og til Gressnebben klassifiseres i forvaltningsklasse 2. Området fra Gressnebben til Hammeren, befinner seg innenfor Nordre Øyeren naturreservat og faller inn under forvaltningsklasse 3. Området ved Hammern foreslås klassifisert som forvaltningsklasse 3, og det samme gjør også området fra Hammern til Nitelvas utløp i Glomma. Sidebekkene Sundbekken, Sørlibekken og Støtterudbekken er vurdert til å bli klassifisert i forvaltningsklasse 2. Endelig inndelingen av vassdraget med hensyn på forvaltningsklasser vil bli fastsatt i kommuneplanen som er under revisjon.

1.4 Rapportens omfang og begrensninger

Generelle betraktninger når det gjelder begrensninger i rapporten, er for det første at det er tildels manglende dokumentasjon for viktige verneverdige objekter og/eller områder. For at man skal kunne klassifisere områder/objekter er det nødvendig med supplerende undersøkelser. Dette gjelder for alle kommunene som Nitelvavassdraget er en del av. Det er også en del av litteraturen som er relativt gammel. Den siste store og omfattende vegetasjonsundersøkelse ble foretatt i 1988 (Brandrud *et al.* 1988). Det er i tillegg foretatt en vegetasjonskartlegging av vegetasjonen langs Nitelva utført av NIJOS (Balle 1994). Det er behov for nye og regelmessige undersøkelser. Dette kan begrunnes med at det er relativt mye ferdsel og inngrep i det berørte området, ikke minst i forbindelse med den nye hovedflyplassen på Gardermoen. Dessuten er det et stort befolkningstrykk på deler av vassdragsområdet, samt at det er et aktivt drevet landbruk i områdene som ligger ved selve vassdraget. Det har også vist seg at det skjer forandringer i vegetasjonen over relativt kort tid (Rørslett 1998). I den forbindelse vil det være optimalt med vegetasjonsundersøkelser med jevne mellomrom, og relativt ofte. Spesielt gjelder det områder som er særlig utsatt for menneskelig påvirkning. Dette vil gjøre at man klarer å følge med på utviklingen kontinuerlig.

Nedenfor er det gitt en generell tematisk oversikt over kunnskapsstatus med hensyn på verneverdi og klassifisering.

Prosesser og former skapt av is og vann:

De fleste beskrivelsene av viktige kvartærgeologiske forekomster bygger på rapporter fra de enkelte kommunene når det gjelder undersøkelser av raviner. I tillegg er noe informasjon hentet ut fra eldre rapporter fra ulike instanser, samt en del muntlig informasjon. En NINA-utredning av verneverdige kvartærgeologiske områder/objekter i Norge rapporterer at det er registrert relativt få verneverdige kvartærgeologiske områder/objekter i Akershus, men at dette kan skyldes bruk av strenge kriterier brukt i klassifiseringen av disse i dette området (Erikstad 1994).

Biologisk mangfold:

Generelt for kunnskapsstatus for biologisk mangfold er at det er noe manglende dokumentasjon av dette. Ingen av kommunene har startet med noen helhetlig registrering av biologisk mangfold, men det er gjort enkelte temavise undersøkelser som er brukt som bakgrunnstoff og som er tatt med i denne rapporten. Mange av undersøkelsene er også forholdsvis gamle. Tilstanden er noe bedre når det gjelder fisk og vilt, med relativt nye undersøkelser som dokumenterer dette.

Landskapsbilde:

Kunnskapsstatus for landskapsbilde er svært begrenset. Dette skyldes i første rekke at det er begrenset mengde med registreringer eller undersøkelser av viktige landskapsbilder langs med Nitelvavassdraget. I Skedsmo kommune foreligger det en rapport om landskap, kulturlandskap og kulturminner (Skedsmo kommune 1997).

Friluftsliv:

Informasjonen om friluftslivsinteresser er for en stor del hentet ut fra kommuneplanene til de berørte kommunene. I tillegg er det utarbeidet en del informasjon om Nitelva med hensyn på friluftsliv i Nitelva, bla. brosjyren: "Opplev Nitelva!". Noen av opplysningene har kommet ved personlige meddelelser fra bl.a. miljøvernkonsulentene i de berørte kommunene, samt en del personlige observasjoner. Alt i alt er friluftslivsinteressene relativt godt dokumentert, og ivaretatt. Store friluftsområder ligger også innenfor Marka.

Generelt:

Det er viktig å merke seg at noen av verneverdige områder faller inn under flere hovedtema. For eksempel er Nordre Øyeren naturreservat nasjonalt viktig både i prosesser og former skapt av is og vann og i biologisk mangfold. Antall områder vil derfor være færre enn antall objekter/områder totalt sett nevnt i denne rapporten.

2.0 PROSESSER OG FORMER SKAPT AV IS OG VANN

Nedbørsfeltet til Nitelvavassdraget består stort sett av prekambrisk grunnfjell, samt noen områder med permiske og kambrosilurske bergarter. En mer omfattende beskrivelse av bergrunnen finner man i kapittel 2.2.

Landskapet i nedbørsfeltet til Nitelva er i de nedre delene et relativt flatt landskap, hvor elva har gravd seg ned i leiravsetningen fra siste istid. Dette har vært en viktig faktor i dannelsen av det karakteristiske ravinelandskapet i deler av nedbørsfeltet til Nitelvavassdraget. Lenger opp i vassdraget er det et mer kupert og brattere terreng. Selve dalen oppover mot Harestuvannet er også smalere med relativt bratte dalsider. Før Svellet, renner elva langs med Rælingsåsen, en ås med avrundete former, og som bryter med de flate kvartærgeologiske leirslettene som man finner nord for denne åsformasjonen.

2.1 Prosesser og former, aktive i nåtid

På de stilleflytende områdene i Nittedal renner elva tildels som en meanderende elv gjennom jordbruksområder. Det vil si at elva graver i ytterkanten av svingene mens den legger igjen masse i innersvingen slik at elva etterhvert slynger seg gjennom terrenget. Dette finner man ikke i samme utstrekning i Skedsmo og i Rælingen.

Ved utløpet til Øyeren møter Nitelva først Leira for deretter å løpe sammen med Glomma ut i Øyeren. Løspartikler og løsmasser som elvene frakter med seg har blitt avsatt ved utløpet, og det har blitt dannet et elvedelta. Denne prosessen er kontinuerlig og pågår ennå. Dette deltaet er det største innlandsdeltaet i Norden, og hele dette deltasystemet inngår i Nordre Øyeren naturreservat.

2.2 Former og avsetninger hvis dannelse er avsluttet

Størsteparten av Nitelva renner gjennom områder med prekambrisk grunnfjell (ca. 1200 mill år gammelt) og gjennom områder med permiske dyp-, gang- og dagbergarter (ca. 250 mill år gammelt). I et lite område grenser Nitelva til kambrosilurske sedimentære bergarter (fra ca. Åros bro og oppstrøms til ca. Rotnes). Dette er forsteinede havavsetninger avsatt i kambro-silur (570-395 mill år siden), som inneholder mye kalk, i motsetning til sent forvitrende og surt grunnfjell.

Dannelsen av ravinene på Romerike skjedde under og etter siste istid. Vekten av isen presset landområdene ned slik at alt som i dag, pga. landhevingen etter siste istid, ligger under ca. 200 moh. lå under havoverflaten (den øvre marine grense). Isbreene tok med seg leire, grus, stein og andre løsmasser. Under isavsmeltingen ble løsmassene fraktet med breelvene og avsatt på sin ferd mot havet. Tyngre og grovkornet masse ble avsatt lengst opp i elva, mens finere partikler ble dratt med lengre nedover hvor elva fløt roligere. De fine leirpartiklene ble tatt med helt ut i havet og avsatt der vannet stilnet helt. De marine avsetningene ble dannet, og hele Romerike var like etter istiden en svær leirslette.

Hele hovedvassdraget (Nitelva) ligger under den øvre marine grense, mens store deler av nedbørsfeltet til Nitelvavassdraget, spesielt i øvre deler av vassdraget, ligger over den øvre marine grense. I disse høyereliggende områdene ble løsmassene avsatt som morener.

Ved Gloslimoen (tabell 2) i Nittedal kommune, er det grusforekomster som utnyttes kommersielt. Dette er det eneste området hvor grusforekomstene utnyttes i nærheten av hovedvassdraget. I dette grustaket vises også avsetningsmønstrer, med en tydelig grense for den øvre marine grensen.

2.3 Andre geofaglige elementer med betydning for vernet

Kvartærgeologien på Romerike, og da også i nedbørsfeltet til Nitelvvassdraget, er særegen da man har særdeles godt utviklede raviner og ravedaler. Disse har blitt dannet ved at elvene og bekkene har gravd ut masse gjennom flere tusen år. Landskap med slike V-formede daler dannet av elver og bekker, som man fikk da isen trakk seg tilbake for ca. 10-12000 år siden, er best utviklet i lavlandet i Trøndelag og på Østlandet, og da spesielt på Romerike.

Raviner i marin leire er et sjeldent landskap i verdensmålestokk. Siden dannelse av raviner er avhengig av landhevelse og påfølgende erosjon, finnes det kun raviner i flate områder hvor isen har vært så omfattende at landskapet har vært trykt ned under havoverflaten. Denne kombinasjonen av topografi og istidshistorie begrenser ravineområdenes utbredelse, og man finner slike områder i bla. Sverige og Canada (Skedsmo kommune 1995b). I et nasjonalt og regionalt perspektiv er ravinelandskapet et karakterlandskap for lavereliggende deler av Trøndelag og Østlandet. Regionalt sett er ravinene i Skedsmo representative for hele regionen. Bakkeplanering og utbygging har ført til at det stort sett bare er rester igjen av ravinene i Skedsmo. Hele 15% av jordbruksarealene er planeringsfelter. Store deler av ravinene er blitt ødelagt de siste 30-40 årene, og gjenværende raviner kan utfra dette sees å ha en generell verneverdi (Skedsmo kommune 1995b).

2.4 Utvalgte delområder og objekter

Erikstad (1994) påpekte at det er relativt liten andel av såkalte høyprioriterte geologiske områder for mulig naturvern i Akershus. Dette skyldes at det antakeligvis er brukt relativt strenge kriterier for å vurdere mulige verneområder i Akershus (Erikstad 1994). Dette er et punkt som er meget viktig å ta hensyn til i areal- og naturforvaltningen i de enkelte kommunene som berøres av dette.

Det er litt forskjellig omfang av registreringer av kvartærgeologiske elementer i Nittedal, Skedsmo og Rælingen. I Skedsmo er ravinene godt dokumentert, og det er prøvd å dele opp ravinene etter hvilken kategori de bør falle inn under når det gjelder verneverdi (Skedsmo kommune 1995b; tabell 2). Også i Rælingen er det foretatt en kartlegging av verneverdige landskapsområder (Rælingen kommune 1997). I den rapporten er 14 landskapsområder undersøkt. Områder ned til Gjellebekkviken er i denne sammenhengen tatt med som en del av Nitelvvassdraget. Flere områder er kjent som viktige områder kvartærgeologisk sett i Rælingen, men det er ikke utført noen verdiklassifisering på disse områdene tidligere. Det er valgt å ta med de områdene som er angitt til å være viktigst i denne rapporten. Disse områdene er inkludert i tabell 2. En mer formell registrering med påfølgende klassifisering av de kvartærgeologiske forekomstene er nødvendig for å finne det riktige nivået for verneverdi.

Tabell 2. En forenkla oversikt over de delområdene/objektene som er registrert og kartfestet i VVV-prosjektet angående temaet “prosesser og former skapt av is og vann”. Verneverdi angis som følgende: N = nasjonal verneverdi, R = regional verneverdi, L = lokal verneverdi, P = potensiell verneverdi.

Løpenr.	Kommune	Område/ objekt	Verneverdi	Kommentar (referanse)
2801	Rælingen	Nordre Øyeren naturreservat	N	Elvedelta.
2819	Rælingen	Bjørnholt, Fjerdingby nord	L	Område med mange ulike ravineformer.
2820	Rælingen	Hammeren, Haugen, Holt, Fjerdingby syd,	L	Områder med store intakte ravinesystemer.
2821	Rælingen	Nordre Hektner	L	Urørte ravinerygger med ulike former.
3126	Skedsmo	Møyen, Tveita, Skolsegg	R	Stort gjenværende ravineområde med aktive fluviale prosesser.
3320	Nittedal	Gloslimoen	P	Grustak med tydelige markeringer av den marine grense.
3321	Nittedal	Sanbekken (Kjul-Rud)	P	Godt demonstrasjonsområde av forholdet mellom geologi og vegetasjon.
3322	Nittedal	Skøyenhagen	P	Smeltevannsvsetninger ved marin grense.
3323	Nittedal	Sagerud	P	Nord-sør gående rygger av silurisk kalkstein.
3324	Nittedal	Ørfiskbekkens dal og Sørлитangen	P	Område med særpreget erosjonsmønster/terrengform.
3332	Nittedal	Jensrud	P	Avsmeltningsmorene med hauger og mye stein.

Tabell 2 viser verneverdiene for kvartærgeologiske forekomster med en tilknytning til Nitelvvavassdraget (se temakart 1). Forøvrig vises det til vedlegg som inneholder de ferdig utfylte skjemaene for registrering og kartfesting av aktuelle områder og objekter for VVV-prosjektet.

3.0 BIOLOGISK MANGFOLD

Det biologiske mangfoldet i naturen består av mange elementer, der alle har hver sin spesielle funksjon. Dersom et eller flere av disse elementene skades eller ødelegges kan det få store betydninger for "balansen" i økosystemet. Gjennom FN konvensjonen (eller Rio-konvensjonen), som trådte i kraft 29. desember 1993, har Norge forpliktet seg til en internasjonal avtale om å bevare det biologiske mangfoldet. Utgangspunktet for denne konvensjonen var et ønske om kontroll over forvaltningen av naturens ressurser. Målet var å bevare det biologiske mangfoldet samt sikre en bærekraftig utnyttelse og rettferdig fordeling av naturens ressurser.

Hva er biologisk mangfold? Rio-konvensjonen opererer med tre nivå når det gjelder biologisk mangfold:

- Variasjon i økosystemer
- Variasjon i arter
- Genetisk variasjon innen arter

Forpliktelsen som Norge har bundet seg til gjennom Rio-konvensjonen vil få følger for kommunene, som får mye av ansvaret for å oppfylle kravene til denne avtalen når det gjelder bevaring av biologisk mangfold.

3.1 Ferskvannsbiologi

Øyeren er Norges mest artsrike innsjø når det gjelder fisk (Huitfeldt-Kaas 1918, Semb 1980, Andersen 1990). Hele 23 arter er registrert i Øyeren, samt en hybrid (Pethon 1978). Totalt finnes det 42 ferskvanns fiskearter i Norge, hvorav 37 arter finnes i Akershus fylke (Pedersen *et al.* 1991). Fiskefaunaen i nederste deler av Nitelva er svært artsrik, og i alt 16 arter er påvist (Pedersen *et al.* 1990, Fjellvang 1997). Nedre deler av Nitelva representerer et viktig område for gyting og oppvekst for egen fiskefauna, men også for fisk som går opp i elva fra Øyeren (Rørslett 1992). På grunn av demninger flere steder oppover i vassdraget vil ikke fisken fra Øyeren gå langt opp i vassdraget. Man finner i øverste del av elva en god bestand med ørret (Enerud 1993, Toverud 1998), mens karpefisk dominerer i nedre del av vassdraget.

I tillegg til fiskefaunaen finner man også ferskvannskreps i Nitelva. I en spørreundersøkelse foretatt blant grunneierne langs Nitelva i Nittedal kommune, opplyste en del grunneiere at det finnes kreps på deres eiendom (Rikheim 1995). Det er rimelig å anta at det finnes kreps hos flere grunneiere da antall svarbrev var relativt lavt. Basert på svarene fra grunneierne, ble det registrert at det var ulike tidspunkt når det ble sist fanget kreps på deres eiendom.

Tidspunktene som det var snakk om i denne sammenhengen strakte seg fra 1950-tallet frem til i dag.

I Norge er det registrert fire arter av store ferskvannsmuslinger; andemusling, flat dammusling, svanemusling og elvemusling. Av disse er de tre førstnevnte artene knyttet til relativt stillestående vann. Elvemuslingen er derimot knyttet til rennende vann. Så sent som sommeren 1998 ble det påvist elvemusling i Nitelva på en lokalitet ved en undersøkelse gjort av Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Miljøvern avdelingen (K. Lund pers. medd.). Det er også tidligere blitt påvist forekomster av elvemusling i Nitelva (B. M. Larsen pers. medd.). I tillegg er det kjente forekomster av flat dammusling i vassdraget. Blant annet finnes den i Svellø og et stykke opp i Nitelva (Larsen *et al.* 1998). Denne muslingarten er bare beskrevet fra nordre

delar av Øyeren, og i tilførselselvene Glomma og Nitelva (opp til Kjellerholen) i Norge. Totalt er det registrert 10 funn av denne arten i Norge, alle i området rundt nordre deler av Øyeren (Andersen 1984, Økland & Andersen 1985). Andemusling er på Østlandet, rapportert fra 124 lokaliteter, fordelt på 54 kommuner (Larsen *et al.* 1998). Andemusling finner man et stykke opp i Nitelva (Kjellerholen) og i Svellet.

Det er ikke noen dokumentasjon når det gjelder bunndyrsfauna generelt i Nitelva. Det er imidlertid gjort noen undersøkelser i Sagelva med hensyn på dette. Dyrelivet var variert på alle de undersøkte lokalitetene. Bunndyrene er generelt følsomme for variasjonene i vannkvalitet, og kan brukes som indikator på forurensningssituasjonen i elva. Sagelva ble, basert på bunndyrsfaunaen, klassifisert som moderat forurenset (Andersen 1997).

3.2 Botanikk

Ser man på hele området rundt Øyeren er det i alt funnet over 300 arter av høyere planter (Søbye 1993). Vegetasjonen langs med Nitelva er relativt godt dokumentert. Den siste store vegetasjonsundersøkelsen er fra 1988, og ble utført av NIVA (Brandrud *et al.* 1989). I tillegg har NIJOS utarbeidet et vegetasjonskart over Nitelva (Balle 1994). Vegetasjonen langs med Nitelva og i nedbørsfeltet varierer fra fattig skog til våtmarksområder og sumpvegetasjon. De mest spesielle områdene botanisk sett er våtmarksområdene og den såkalte pusleplantevegetasjonen. I tillegg finnes det viktige områder i ravinesystemene, der man finner vegetasjonstyper som er tørrbakke preget. Brandrud *et al.* (1989) registrerte 71 arter av høyere planter, samt 7 moser innenfor analyseområdet. Av de 71 planteartene var 19 såkalte ekte vannplanter, mens resten tilhørte sumpvegetasjonen. Denne undersøkelsen var begrenset til ekte vannvegetasjon (planter som har hoveddelen av skuddet under vann) og åpen sumpvegetasjon (overvannsvegetasjon) i Nitelva nedstrøms Slattum og ned til Svellet inklusive Mærkja.

Når det gjelder artsrikdom langs Nitelvavassdraget finner man at de nærliggende områdene av selve hovedvassdraget er klassifisert som område med stor artsdiversitet (Balle 1994). Hele 48% av områdene faller inn under denne kategorien. Stor artsdiversitet var karakterisert som et plantesamfunn som besto av mer enn 20 karplantearter. Disse områdene var stort sett kantvegetasjon langs med elva, og som grenser mot dyrka mark.

En del av selve vannstrengen er så tett bevokst at det nesten er ufremkommelig med båt eller kano (Balle 1994). Tette bestander med bunnfaste planter som ulike starr, gress og sivaks vil være til hinder for padling. Flytebladsplanter vil også være problematisk i så henseende. Problemet er størst fra Åros bro og et stykke oppstrøms til Slattum. Foruten fremkommeligheten i elva med båter, utgjør også gjengroingen et stort problem for sportsfiskere. I en del av elva (ca. 1000 m) like ved Åros bro, er det i 1999 benyttet en vannklipper for å få kuttet vekk vegetasjonen for å øke fremkommeligheten for båter, samt at det skal bli mulig å fiske med kasteredskap. Dette er foreløpig et prøveprosjekt satt i gang av Vannbruksplangruppa for Nitelva.

I ravineområdene finner vi flere spesielle arter. I ravinesystemet ved Møyen, Tveita og Skolsegg er det flere sjeldne arter. I tillegg inneholder området relativt stort antall arter (Skedsmo kommune 1995b). Beitene i denne ravinen inneholder arter og plantesammfunn som er representative for det tidligere kulturlandskapet på Romerike. Blant annet finner man den

relativt sjeldne arten enghaukeskjegg. Denne arten var tidligere mer vanlig, men har i de siste åra hatt en tilbakegang (Elven 1994). Man finner i dette området også bakketimian som ikke er noen vanlig art på Romerike. Dessuten er beitene svært mangfoldige med innslag av tørrbakesamfunn. Andre viktige arter i dette området er engtjæreblom, fagerklokke, storklokke, ballblom, tyrihjelms og marianøkleblom. I bekkedragene finner man gråorheggeskog, varmekjære løvtrær, strutseving og *Salix* arter, bla. mandelpil. De ulike plantesamfunnene som man finner i ravinene, er viktige områder for biologisk mangfold da de rommer mange ulike habitater. I Tuterud ravinen finner man også bakketimian og marianøkleblom. I ravinene ved Bråteveien finner man ganske mye av grov nattfiol. Denne arten finnes spredd på Østlandet, og er hovedsakelig knyttet til beite- og slåttenger og åpen skog.

På finsedimenter er det gode nærings- og fuktighetsforhold hvor man kan finne tyrihjelms. Dette er en nordboreal art som har sin hovedutbredelse opp mot fjellet, i fjellbjørkeskogen, men som man altså finner i enkelte raviner på Romerike. Her begynner tyrihjelms å nærme seg sin sørgrense for utbredelsesområdet i Norden.

Våtmarksområdene langs Nitelva, er områder som er viktige botanisk sett. Blant annet finner man den spesielle og sjeldne pusleplantevegetasjonen her. Nedre del av Nitelva hadde tidligere noen av landets fineste og mest artsrike lokaliteter av denne typen (Rørslett 1972). Dette vegetasjonselementet består av små arter som evjebrodd, sylblad og evjebloomarter. Denne vegetasjonstypen finner man i stilleflytende områder, hvor artene har sitt optimale levested på beskyttede steder på grunt vann, og gjerne på leirflater (Berg *et al.* 1997). Omkring 1970 var pusleplantevegetasjonen gått tilbake i Lillestrømsområdet, men fantes godt velutviklet både ovenfor og nedenfor. I 1987/88 ble det bare registrert fragmenter av denne opprinnelige vegetasjonen i hele området, bortsett fra i Mærkja. Omkring 1970 var Mærkja en av de to fineste lokalitetene for pusleplantevegetasjon i hele Leira/Nitelva området, med 12 registrerte arter av kortskuddsplanter mot bare 7 arter i 1988. Endringen i artsdiversiteten er såpass stor at det neppe kan skyldes tilfeldige svingninger (Brandrud *et al.* 1989). Artsdiversiteten på langskuddsplanter synes også å ha gått noe tilbake, iallfall har det skjedd en forandring i artsinnholdet. Totalt sett er artsdiversiteten av ekte vannplanter på strekningen Slattum - Svellet endret fra 28 arter omkring 1970 (Rørslett 1972), til 23 arter i 1987/88 (Brandrud *et al.* 1989, Kolstad & Zahl-Hansen 1989). Denne utarmingen av arter kan skyldes at Nitelva gikk fra å være en eutrof til å bli en hypereutrof elv, som er preget av lav artsdiversitet (Brandrud *et al.* 1989). To nye næringskrevende arter ble funnet i Nitelva tidlig på 1980-tallet; vasspest og hornblad. I Norden har man funnet bare hunnplanter av vasspest, og planten sprer seg vegetativt (Elven 1994). Hornblad rapporteres som en sjelden plante på Østlandet (jfr. Elven 1994).

Et generelt problem for nedre deler av Nitelva er gjengroing. Brandrud *et al.* (1989) rapporterte at det har skjedd en betydelig gjengroing av Nitelva nedstrøms Slattum. De rapporterte også at ekspansjonen av sumpvegetasjon var på over 1 m gjennomsnittlig pr. år, som er dobbelt så mye som ble målt fra 1955-1983 (jfr. Erlandsen *et al.* 1984). Det meste av tilgroingen står den "egentlige" vannvegetasjonen for. I Svellet har de ringformede hjertetjønnaes koloniene utvidet seg med ca 1,5 m i diameter gjennomsnittlig fram til 1988. (Brandrud *et al.* 1989). Dette var en tredobling av veksthastigheten i forhold til de få som fantes og ble målt perioden 1955-1983. I selve Nitelva har piggknoppvegetasjonen ekspandert kraftig siden 1983 i enkelte partier av elva. Ved Kjellerholen har denne vegetasjonen ekspandert fra å bestå av noen enkeltskudd i 1983 til å dekke hele løpet i 1988 (Brandrud *et al.* 1989). Ovenfor E6 og opp til Hellerudsletta

er det flytebladsvegetasjonen som er det største igjengroingsproblemet, med vanlig tjønnaks og gul nøkkerose som de dominerende artene. Rørslett (1998) rapporterte at vegetasjonsbildet på en strekning ved Åros bro er vesentlig forandret fra de undersøkelsene som ble foretatt omkring 1970 (se Rørslett 1972). Den gang var det beiting av husdyr på strendene, og dette holdt strandvegetasjonen borte, slik at de kortvokste pusleplantene kunne klare seg på grunt vann langs de leirete strandkantene. Disse plantene har praktisk talt forsvunnet i dette området, og dette har redusert elvas biologiske diversitet. Samtidig med dette har tilgroingen av vannplanter ut i elva økt dramatisk. Det har skjedd en forskyvning fra strømtolerante undervannsarter som hjertetjønnaks til flytebladsplanter som tjønnaks og gul nøkkerose (Rørslett 1998). Dette indikerer at vanngjennomstrømningen er lavere enn hva den var tidligere. Noe som forsterker tilgroingshastigheten. Det er forøvrig viktig også å være oppmerksom på vasspest, da man vet at denne arten kan vise en massiv oppblomstring hvis næringsforholdene er riktige. Vasspest ble observert av Rørslett (1998), men var ikke særlig utbredt i det undersøkte området. Dette tyder på at vasspest bestanden i elva foreløpig ikke har blitt noe stort problem.

En viktig, men kanskje ikke så vanlig problemstilling i forhold til botanisk mangfold, er å ta vare på potensielle habitater for planter. Et viktig eksempel på dette er den tidligere forekomsten av dverggras i Nitelva. Dette er en særdeles spesiell planteart, med en like spesiell utbredelse. Det finnes ca. 30 funn av denne arten fra Normandie, Sør-Tyskland, Ladoga, Sentral-Russland, Øst-Sibir og Oregon, samt et funn på en leirstrand ved Kjellerholen i Skedsmo kommune, som det eneste funnet i Skandinavia. Dette er en art som faller inn under klassifisering som en "meteorisk art". Arten ble først funnet av distriktslege Henrik Bull Qvigstad i 1836, og man vet med sikkerhet at denne arten var i dette området frem til 1842. Hans Christian Printz laget en skisse over forekomsten av denne arten i 1842, og den viser at det var mange funn på leirstrender ved Nitelva langs en strekning på 500 m fra Kjellerholen og sørover. I et bevaringsbiologisk sammenheng er slike ettårige meteoriske arter et interessant problem. Da slike arter er kortlevde og "flyktige" kan man ikke forvente at arten er tilstede alltid, likevel er det viktig at dens potensielle habitat sikres. Dette er en langt vanligere problemstilling for bevaringsspørsmål i zoologiske sammenhenger (Oftan 1997).

Andre arter som er særpreget for våtmarksområdene langs med Nitelva er flommarksarten mandelpil. Dette er en busk eller et lite tre som vokser i flommarkene ut mot elva der nesten ingen andre arter klarer seg. Mandelpil finner man på Østlandet og i Trøndelag. En annen planteart er bleikfiol, som er en plante som man finner i flommarkssonen langs noen innsjøer på Østlandet. De norske forekomstene av denne arten er de nordligste, som ligger i utkanten av artens utbredelsesområde (Røren 1993). Bleikfiol er på tilbakegang i hele sitt utbredelsesområde, og for å beholde denne arten i norsk flora er det nødvendig med skjøtselstiltak som sikrer dens forekomst. Arten begunstiges både av flom og beite, og beite kan være et mulig skjøtselstiltak for å bevare dens forekomst enkelte steder.

3.3 Vilt

Det er registrert mer enn 230 fuglearter i Nordre Øyeren og Sørumsneset naturreservat (Søbye 1993). Naturreservatene og elvene i den nordre delen av Øyeren som har slike våtmarksområder, brukes både som overvintringsområde og som rasteområde for trekkfugler både vår og høst. Blant annet overvintrer sangsvaner i disse våtmarksområdene. En vintertelling av vannfugl i Glommavassdraget (inkludert nedre deler av Nitelva, fra Lillestrøm) viste at det var hele 810 sangsvaner som overvintret i Nordre Øyeren og nedre deler av Nitelva, som sammen med Glomma er det viktigste overvintringsområdet for sangsvane i Norden (Larsen 1993). Denne samme rapporten dokumenterte også stor bestand av overvintrende stokkender ved Lillestrøm (126 stk.). Også sjeldne vinterarter som bergand og grågås ble observert i Nordre Øyeren og Nitelva i denne tellingen. I Nordre Øyeren og Nitelva ble det observert 10 overvintrende vannfuglearter. Larsen (1993) rapporterte at det er en generell økning i antall overvintrende arter i dette området.

Ravinene er andre viktige habitater for fugler. De intakte ravinedalene har en hel del hekkende fugl, i særdeleshet mange sangere. Spesielt kan man nevne Tveita/Møyen/Skolsegg ravinene som er den ravinene som fremstår som mest interessant i Skedsmo kommune ornitologisk sett. Ellers finner man en del sjeldne, trua eller sårbare fuglearter i Skedsmo kommune som lever i eller har en tilknytning til ravinene f. eks. til næringssøk. I tillegg til den rike forekomsten av fugl, huser ravinene i de berørte kommunene annet vilt. Rådyr er tallrike i ravinene. Ravinedalene fungerer også som korridorer og trekkveier for rådyr og elg. I tillegg er de tilholdssted for hare, rev, grevling og jordrotter, samt en del amfibier som firfisle og frosk. I Nittedal finnes det også bever i sidebekkene til Nitelva med beverdam (E. Eide pers. medd.).

Med den rike floraen, som kommer av den gunstige kvartærgeologien, følger det også en del andre arter av andre organismer. Slik er det også i ravinene, hvor en del relativt sjeldne insektsarter er funnet (Rælingen kommune 1997).

3.4 Utvalgte delområder og objekter

I de områdene som ligger innenfor nedbørsfeltet til Nitelvavassdraget, er det helt klart at ravinene og våtmarksområdene er de områdene som inneholder størst biologisk mangfold totalt sett. Dette er dermed viktige områder å ta vare på fra et biologisk synspunkt.

Tabell 3 gir en oversikt over viktige områder med hensyn på biologisk mangfold. Det er likevel viktig å påpeke at det kanskje er områder som burde ha vært med på denne listen, men som ikke er kjent på grunn av manglende dokumentasjon.

Tabell 3. En forenkla oversikt over de delområdene/objektene som er registrert og kartfestet i VVV-prosjektet angående biologisk mangfold. Verneverdi angis som følgende: N = nasjonal verneverdi, R = regional verneverdi, L = lokal verneverdi, P = potensiell verneverdi.

Løpenr.	Kommune	Område/ objekt	Verneverdi	Kommentar
2801	Rælingen	Nordre Øyeren naturreservat	N	Våtmarksområde med en av de viktigste rasteplassene for trekkfugl i Norge. Sjeldne plantearter.
2805	Rælingen	Bjørnholt, Fjerdingby nord	L	Edelløvskog, med stor forekomst av alm. Gode hekkemuligheter for fugl.
2806	Rælingen	Hammeren, Haugen, Holt, Fjerdingby syd	L	Hekkende dvergspett. Mye spettehull. Viltkorridor. Høyt botanisk og entomologisk mangfold.
2807	Rælingen	Skovholthagan	P	Trekkvei for elg. Åpen gammel granskog, med frodig vegetasjon. Skjul for vilt.
3102	Skedsmo	Sørumsneset	N	Våtmarksområde med rikt fugleliv. Del av Nordens største innlandsdelta.
3103	Skedsmo	Nitelva og Sagelva	P	Hekkeområde for fugl.
3105	Skedsmo	Songa	R	Vernet som spesialområde, naturområde. Våtmarksområde, med zoologisk verneinteresse.
3106	Skedsmo	Valstad, Stavstranden	L	Sumpområde med takrør og dunkjevle og sjeldne fuglearter.
3107	Skedsmo	Tveita, Møyen, Skolsegg	R	Hekkeplass for sjeldne fugler, yngleplass for vilt. Sjeldne planter
3301	Nittedal	Slåttmyra	N	Typeområde for rik flatmyr. Høy botanisk diversitet
3302	Nittedal	Karlshaugen	N	Innslag av oseaniske plantearter.
3303	Nittedal	Haugmosan, Gaustadmosan	P	Haugmosan er en relativt uberørt myr med interessant vegetasjon og dyreliv. Gaustadmosan viser oppbyggingen av en nedbørsmyr.
3304	Nittedal	Dypdalen	R	Trangt juv med lågurtgranskog samt innslag av rasmærk med varmekjære arter.
3305	Nittedal	Hakadal verk	L	Dammer og stilleflytende, meanderende med grunne områder.
3311	Nittedal	Ånebymåsan	P	Torvmyr som viser oppbyggingen av en nedbørsmyr.
3325	Nittedal	Rundkollen	R	Gammelskog. Urørthet.
3326	Nittedal	Holm	R	Variert kulturlandskap.
3327	Nittedal	Rotnes	R	Variert kulturlandskap.

En mer nøyaktig og mer utfyllende informasjon finner man i vedleggene med enkeltregistreringene for de ulike områdene/objektene, samt i de henviste litteraturkildene. Disse utvalgte områdene/objektene bygger på naturvernregistreringer som ble gjort i forbindelse med utbyggingen av Gardermoen hovedflyplass, samt undersøkelser av ravinene i Skedsmo kommune (Skedsmo kommune 1995b) og ravinene i Rælingen kommune (Rælingen kommune 1997). Områdene/objektene er kartfestet på vedlegg av temakart med de avgrensede områdene (se temakart 2).

Det er heller ikke gitt noen forslag til gradering utover det som er nevnt i rapportene som er brukt som bakgrunnsstoff (se litteraturlisten), da dokumentasjonen er for dårlig eller fraværende.

4.0 LANDSKAPSBILDE

Norge er delt inn i 45 ulike landskapsregioner, og 534 underregioner (Elgersma 1996). Dette er en geografisk inndeling av landskapet basert på en samlet vurdering av naturgitte og kulturskapte betingelser. Nitelvvassdraget ligger innenfor regionen leirjordsbygdene på Østlandet.

Et landskapsbilde er sammensatt av mange elementer: topografi, geologi, jordbruk/skogbruk, vegetasjon, elver, vann og bosetning. I et landskap vil noen elementer virke sterkere enn andre. Mest fremtredende er forholdene rundt elva, som med sine vegetasjonssoner vil bryte opp et ellers flatt og relativt monotont landskap.

4.1 Landskapsregion. Særpreget

Naturlandskapet slik det fremstår i dag er et resultat av mange forskjellige geologiske prosesser som har foregått gjennom flere millioner år. Det som gir Romerikslandskapet særpreget er sammenhengen mellom utbredelsen av løsmasser, bosettingsmønster og vegetasjonsdekke. Det flate landskapet er klart avgrenset, med markerte åssider mot nord, vest og sør, og et småkupert landskap mot øst. I de lavereliggende områdene er overflaten stort sett dekket av marin leire, mens grovere sedimenter dominerer i den nordøstlige delen av Romerike. De viktigste jordbruksområdene ligger på tidligere havbunn, og den øvre marine grense som markerer det høyeste havnivået etter istiden, er også ofte den øvre grensa for bosetting og oppdyrking. De store skogsområdene ligger stort sett i grunnfjellsområdene over den øvre marine grensa.

I øvre del av vassdraget renner Nitelva gjennom en dal med brattere dalsider. Litt lenger ned vier dalen seg noe ut og blir bredere. Elva renner da gjennom et kulturlandskap som består av en blanding av landbruksområder og bosettinger. I Nedre del av Nittedal vider dalen seg ut, og elva renner ut på de store leirslettene, og etterhvert inn i Skedsmo og Rælingen. Her er elva stilleflytende og den slynger seg gjennom et intenst og moderne drevet landbruksområde, samt flere områder med stor bosetting og industri før elva renner ut i Øyeren. Gjennom hele området, unntatt de aller øverste delene av elva, renner Nitelva gjennom et kulturlandskap preget av moderne landbruk, industri og bosettinger. Nitelva og elvebreddene utgjør et sammenhengende og frodig belte gjennom skogområder, landbrukslandskap og bebyggelse.

Nitelvvassdraget har vært med på å danne det som kanskje er det mest særpregede elementet i naturen på Romerike, nemlig det godt utviklede ravinelandskapet man finner i disse traktene. Ravinelandskapet med elver og bekker som har skåret seg ned i leirmassene gjennom flere tusen år, er det mest distinkte karaktertrekk ved landskapet. I de senere tiår har mye av ravinelandskapet blitt planert ut til bla. jordbruksområder, og mye av det opprinnelige ravinelandskapet har forsvunnet. Dette har gjort sitt til at området har mistet mye av sitt særpreget. Intakte raviner bør derfor bevares, slik at noe av det opprinnelige romerikslandskapet sikres for framtiden.

Landskapet innenfor størsteparten av Nittedal kommune er preget av å være et halvåpent jordbrukslandskap med overganger mellom åpent landskap og lukket landskap med en mosaikk av større og mindre skogbestander, bekkedrag osv. som veksler med jordbruksområder. I de mer åpne områdene er landskapet et åpent jordbrukslandskap, med få elementer, dominert av store områder med dyrket mark, med noe skog i ytterkantene. Moderne landbruksdrift fører

ofte til at man får disse store åpne landskapsområdene, som gir landskapet et relativt monotont preg.

4.2 Fremtredende landskapselementer

Romeriksnaturen gir mange opplevelser, men den naturtypen man finner på Romerike generelt, er ikke karakterisert av dramatiske fossefall, fjelltopper, fjorder osv. Hele landskapet er preget av mer runde former, dannet gjennom millioner av år med ulike geologiske prosesser. Romeriksnaturen er mer fremtredende på områder slik som gammel skog, kulturlandskap, artsrike myrområder, frodige raviner, elver, vann og våtmarker. Det store innlandsdeltaet som man finner i Nordre Øyeren er et populært område for rekreasjon med spesielle opplevelsesverdier. Fra Romeriksåsene har man en flott utsikt utover leirslettene på Romerike. De høyeste områdene på Romeriksåsene er over 600 m høye. I tillegg er dette området knyttet sammen med turveinettet til Skiforeningen og Turistforeningen. I Rælingen kan man få en god utsikt utover marka og romeriksbygdene fra Bjønnåsen i Østmarka, som ligger 396 moh.

Kulturlandskapet er også et fremtredende landskapselement i nedbørsfeltet til Nitelva. Det kulturlandskapet vi ser i dag er skapt igjennom flere hundre år med menneskelig påvirkning slik som landbruksvirksomhet. Langs med Nitelva er dette et dominerende bilde, og er med på å prege synsinntrykket av landskapet, med store homogene landskapsområder. Et annet element i kulturlandskapet som er viktig, men som dessverre holder på å forsvinne, er beiter. Tidligere ble mange områder brukt til beite. Spesielt gjelder dette ravinene, hvor beiting var med på å opprettholde det biologiske mangfoldet ved at den mer konkurransedyktige vegetasjonen ble holdt nede. Det var tidligere ofte beiter helt ned til elvebredden av Nitelva, noe som førte til opprettholdelse av det biologisk mangfoldet langs elvebredden. Beiting er viktig fra en biologisk vinkel, men det er også viktig fra et estetisk standpunkt, da beitingen vil sette sitt preg på landskapet. Ved de nedre deler av Nitelva ligger byen Lillestrøm som utgjør bylandskapet ved Nitelva.

Skedsmo kommune har delt inn kommunen i A-, B- og C-områder når det gjelder kulturlandskap (Skedsmo kommune 1997):

- A-områdene** er viktige kulturlandskap med hensyn på evne til rik historisk dokumentasjon, sjelden geologi, sjelden og mangfoldig botanikk. Områdene er også viktige som grøntdrag og identitetsskaper.
- B-områdene** er kulturlandskap som er noe forandret, men som er viktige som grøntdrag og identitetsskaper.
- C-områdene** er kulturlandskap som er sterkt utbygget og forandret.

Det kanskje viktigste elementet i Nitelvas nedslagsfelt er Nitelva selv. Den er som et grønt belte som slynger seg gjennom kulturlandskapet. Elva er med på å sette sitt preg på landskapsområdet, med dets frodighet og det rike dyrelivet. Nitelva representerer en ubrutt linje i landskapet, som bryter opp landskapet. Nitelva med kantvegetasjon er i Skedsmo kommune karakterisert som et B-område i et landskapsbilde perspektiv, som vil si at kulturlandskapet er noe forandret, men som er viktig som grøntdrag og identitetsskaper (Skedsmo kommune 1997).

4.3 Utvalgte delområder og objekter

Nedenfor er det gitt en oversikt over de områdene som er av spesiell interesse når det gjelder landskapsbilde, basert på de data som er tilgjengelige (tabell 4). Dokumentasjonen av de ulike områdene/objektene er noe blandet. For Skedsmo kommune foreligger det en rapport om landskap, kulturlandskap og kulturminner (Skedsmo kommune 1997). Det er derfor bare de områdene som er registrert og omtalt i Skedsmo som er tatt med i oversikten i tabell 4.

Tabell 4. En forenkla oversikt over de delområdene/objektene som er registrert og kartfestet i VVV-prosjektet angående landskapsbilde. Verneverdi angis som følgende: N = nasjonal verneverdi, R = regional verneverdi, L = lokal verneverdi, P = potensiell verneverdi.

Løpenr.	Kommune	Område/ objekt	Verneverdi	Kommentar
3129	Skedsmo	Møyen, Tveita, Skolsegg	L	Raviner, med intakte former. Vekslede natur med stort biologisk mangfold.
3130	Skedsmo	Kjeller	P	Åsene og vollene er viktige landemerker. Små og store landskapsrom med myke overganger.
3131	Skedsmo	Hellerud	P	Åpne jordbruksområder, skogbelte langs Nitelva og i ravinene. Raviner med beiter, eng og gml. hagemark.
3132	Skedsmo	Nordby, Stav og Ryen	L	Nitelva med sumpområdene står sentralt i landskapsbildet, med høy biologisk diversitet.
3133	Skedsmo	Lillestrøm	P	Tettsted med klart avgrenset område. Tårnet på kirka, Rådhuset og den høye broa over Nitelva er landemerker.

En mer utfyllende og mer detaljert beskrivelse av områdene finnes i de vedlagte registreringskjemaene som er fylt ut i denne forbindelse. Opplysningene bygger på en rapport utgitt av Skedsmo kommune (1997).

5.0 FRILUFTSLIV

5.1 Friluftsområder

I Nittedal kommune blir store deler av elvelandskapet karakterisert til å være eller å ha et stort potensiale som verdifulle friluft- og rekreasjonsområder (E. Eide pers. medd.). Generelt er det gode fiskemuligheter, og deler av vassdraget er godt egnet til padling. I kommuneplanen til Nittedal er det i planarbeidet tatt med at tettstedsnære områder blir åpnet for ulike tilretteleggingstiltak for å bedre tilgjengeligheten (områder som faller inn under forvaltningsklasse 1). Det er i denne sammenhengen snakk om opparbeidelse av fiskeplasser for rullestolbrukere. Foruten fiske er det noe kanopadling i elva (E. Eide pers. medd.). Et lite stykke langs med Nitelva fra Åros bro og nedover til Ramstad er det bygget en sti (ca. 1990), men stien er svært dårlig vedlikeholdt. Denne stien ble opprinnelig bygget for å betjene en vikinglandsby som var under planlegging ved Ramstad. Det var meningen å etablere vikinglandsbyen ved det gamle sundet for Kongeveien ved Nitsund. Forøvrig i Nittedal kommune finnes det en del idrettsanlegg beliggende ved elvekanten. Disse er (fra nord til syd): Slettemoen idrettsanlegg, Elvetangen idrettsanlegg, Rotnes ridesenter, Bjertnestangen tennisanlegg, Bjertneshallen, Lihallen/Libanen og Hauger golfbane som man finner lengst syd i Nittedal. Elva blir også brukt til bading der det er egnede badeplasser, og ved Sagdammen er det opparbeidet en bade plass.

Stavstranden i Skedsmo er i kommunens grøntsoneplan foreslått regulert som spesialområde friluftsområde (Skedsmo kommune 1996). Stavstranden er et viktig friluftsområde med turveiforbindelser til Sagelva, Nebbursvollen og Nordbyveien. På motsatt side av elva ligger Nebbursvollen der det er anlagt et friluftsbad i et opparbeidet grøntområde med tilrettelagte områder for ballspill mm. Dette er et populært rekreasjonsområde, og hele dette våtmarksområdet fra Valstad til Stavstranden gir en stor opplevelsesverdi pga. dets nærhet til viktige våtmarksområder med et særdeles rikt fugleliv. Gjennom Lillestrøm, dvs. fra syd for Bondetangen til Gulhaugvika er det bygget en flomvoll, og det er anlagt en strandpromenade langs denne flomvollen. Når det gjelder badevannskvaliteten er den svært dårlig syd for Rulse bro, med altfor høyt innhold av næringsstoffer og bakterier (jfr. Espvik & Strand 1997, Martinsen 1997a, Martinsen 1997b).

Nord i Rælingen kommunes del av Nitelvavassdraget finner man et område som er regulert som spesialområde - naturvernområde og båthavn. Like ved, men litt lenger ned i elva finner man Torva, et område opparbeidet til friluftsområde. Området har muligheter for mange friluftaktiviteter bla. er det bygget handikap fiskebrygge, lekeplasser, turvei, fotballøkke og sandvolleyballbaner. Nedstrøms herfra innlemmes vannstrengen i Nordre Øyeren naturreservat. Naturreservatene innbyr til flotte opplevelser, og har en høy opplevelsesverdi. Ved Sundberget er det et gammelt sundsted, hvor den gamle Kongevegen krysser vassdraget. Området her er regulert til friområde, hvor det er satt opp informasjonstavler, benker, krakker og en handikap fiskebrygge. I Rælingens del av Nitelvavassdraget er det heller ikke noe særlige badeforhold før samløpet med Glomma. Både for Rælingen kommune og Skedsmo kommune er det fine muligheter for å padle i Nitelvavassdraget.

5.2 Hytter, stinett, pilgrimsleder

Det er ingen stor grad av hyttebebyggelse langs med Nitelvavassdraget. Den største forekomsten av hytter er noe spredt hyttebebyggelse nederst i vassdraget, spesielt i området fra Hammeren og ned til Nitelvas utløp i Øyeren. I de andre kommunene er det liten eller ingen hyttebebyggelse i tilknytning til Nitelvavassdraget.

Stinettet langs med Nitelva er ikke utbygd i noen stor grad. I Nittedal kommune er det prosjekterte gangveier som vil bygges ut hovedsakelig i området nord for Åros bro (Nittedal kommune 1995). Som nevnt ovenfor er det en eksisterende sti syd for Åros bro som ble bygget i forbindelse med den planlagte vikinglandsbyen. Ellers er det ikke utbygd noe turvei-nett som følger Nitelva vassdraget i sin helhet. Riktignok finnes det en og annen gangbro over elva i kommunen, men som ikke knytter noe stinett sammen som en del av en tursti langs elva. I Skedsmo kommune er det bygget ut et turveinett i området fra Stavstranda til Sagelva, til Nordbyveien og med bro over til Nebbursvollen. Det er planer om å danne Sagelva miljø- og historiepark, hvor det er planer om å tilrettelegge et sammenhengende turstinett for opplevelse av natur og kulturhistorie langs Sagelva (L. Økland pers. medd.). Det er også anlagt turveier på flomvollen som er bygget langs med Nitelva gjennom Lillestrøm. Heller ikke i Rælingen kommune er det opparbeidet noe utstrakt stinett langs med vassdraget. Det er en sti i samløpet mellom Nitelva og Glomma fra innerst ved Årnestangen og utover Rælingsøya mot Storråka.

Ved Nitsund, på grensa mellom Nittedal kommune og Skedsmo kommune, var det et kryssningspunkt over Nitelva for den gamle Kongeveien mellom Oslo og Trondheim. Veien kalles i dag for Oldtidsveien. Dette var den første ferdselsveien mellom Oslo og Trondheim, og denne veien ble en viktig led for pilegrimer til Nidaros i middelalderen. På 1600-tallet fikk denne veien status som Kongevei. I Rælingen kommune finner man et sundsted på Sundberget, hvor den gamle Kongeveien krysset Nitelvavassdraget.

5.3 Naturturisme

Den eneste form for organisert naturturisme i vassdraget foregår i Nordre Øyeren naturreservat der det arrangeres båtturer med båten See Möve som starter på Fetsiden av Øyeren, og som kjører inn i naturreservatet.

5.4 Jakt og fiske

I Nittedal kommunes del av nedbørsfeltet, drives det en betydelig jakt etter elg. Når det gjelder jakt på vilt langs med elva, fortrinnsvis på andefugler, er status mer usikker, og mest sannsynlig foregår det ikke andejakt i elva. Dette skyldes nok hovedsakelig nærvær av boliger, innmark og offentlige anlegg, som gir en høy grad av ferdsel av folk i områder langs med Nitelva. Riksvei 4 og jernbanen følger Nitelva på vestsiden store deler av vassdraget, samt at det også er en vei på østsiden av Nitelva langs mye av vassdraget i Nittedal kommune, dvs. fra Åros bro oppstrøms til Hakadal verk .

I Skedsmo kommunes del av Nitelvavassdraget foregår det ingen utstrakt form for jakt, bortsett fra ved Valstad, hvor det har forekommet noe jakt i de senere åra. Det er ingen områder innen kommunens del av vassdraget som egner seg spesielt godt til jakt fordi det er bebyggelse stort

sett hele veien langs elva, og at det er populære tur/rekreasjonsområder. I Rælingen kommune er store deler av Nitelvavassdraget innenfor Nordre Øyeren naturreservat, og dermed fredet område. Miljømyndighetene kan likevel fastsette bestemmelser for jakt. I Fet kommunes del av naturreservatet drives det fortsatt jakt. I Rælingen kommunes del av naturreservatet ble det drevet jakt frem til og med 1979 (Krog 1988).

Fiskemuligheter er gode langs med hele Nitelvavassdraget. Flere steder er det tilrettelagt for rullestolbrukere, og nye er planlagt (se også kap. 4.1). Gjengroing av vannstrengen er et stort problem for fiskere i den delen av vassdraget som er stilleflytende, og fjerning av vegetasjon er et aktuelt tiltak ved Åros bro. Fiskefaunaen er svært artsrik i dette området, og sportsfiske er derfor en spennende friluftaktivitet. Blant annet foregår det fiskekonkurranser i denne delen av Nitelva. Også innenfor Nordre Øyeren naturreservat er det mulighet for fiske.

5.5 Utvalgte delområder og objekter

Tabell 5 gir en kortfattet oppsummering av de områdene som foreløpig er registrert som viktige objekter eller områder når det gjelder friluftsliv (se temakart 3). En mer detaljert beskrivelse av de aktuelle områdene og objektene finner man i de vedlagte registreringskjemaene.

Tabell 5. En forenkla oversikt over de delområdene/objektene som er registrert og kartfestet i VVV-prosjektet angående friluftsliv. Verneverdi angis som følgende: N = nasjonal verneverdi, R = regional verneverdi, L = lokal verneverdi, P = potensiell verneverdi.

Løpenr.	Kommune	Område/ objekt	Verneverdi	Kommentar
28202	Rælingen	Rud	L	Nærrekreasjonsområde. Turkorridor til Marka.
28205	Rælingen	Torva	P	Opparbeidet friluftsområde med lekeplasser og ballbaner.
28232	Rælingen	Nitelva	R	Turmuligheter. Fiske.
28237	Rælingen	Nordre Øyeren	N	Landskapsopplevelse i kombinasjon med natur- og kulturlandskap.
31207	Skedsmo	Tveitabekkdalen	L	Turveisdrag langs bekken. Natur- og kulturkvaliteter.
31224	Skedsmo	Kråkerudskogen	P	Område som grenser ned mot elva, med en strandlinje på ca. 800 m.
31236	Skedsmo	Sagelva	L	Fiskemuligheter, samt turveier i området. Viktig grøntdrag.
31245	Skedsmo	Kjellerholen bro - Nitelva bro	R	Nærrekreasjonsområde med store muligheter for naturopplevelser. Turstier i området.
31267	Skedsmo	Nittebergåsen	L	Blandingskog og kulturminner.
31284	Skedsmo	Sørumsneset	N	Stor opplevelsesverdi i form av høyt biologisk mangfold.
33212	Nittedal	Slattum terrasse	L	Grenser ned mot Nitelva med variert terreng og blandingsskog.
33215	Nittedal	Nygård	P	Særpreget landskap.
33243	Nittedal	Sagerud, Sørlitangen	P	Lysløype, badekulper og fiske.
33244	Nittedal	Vågedammen, Jensrud	P	Bade- og fiskemuligheter, turløyper.
33253	Nittedal	Fugleåsen	L	Nærrekreasjonsområde med lysløyper.
33254	Nittedal	Rotnes, Kølleberget	P	Område med lysløype og hoppbakke. Ridning i området.

6.0 KULTURMILJØER

Langs Nitelvavassdraget har det foregått ulike former for industriell virksomhet opp igjennom tidene, og flere steder er det synlige minner fra slik industriell virksomhet. I tillegg til den rent industrielle virksomheten var også Nitelvavassdraget en nyttig transportåre, spesielt for tømmerfløting.

6.1 Vassdragsrelaterte kulturmiljøer

Fløtningsminner

Nitelva var en viktig transportåre når det gjaldt tømmer, og det ble drevet med tømmerfløting i Nitelvavassdraget et stykke ut på 1960-tallet. De eneste tydelige sporene etter tømmerfløtingen i Skedsmo og Rælingen kommune er gjenværende trepæler som står i elva nedover ved Sagdalen, Lillestrøm og Rælingen. Andre minner fra fløtningsperioden kan man finne under vannoverflaten, der rester av tømmer fortsatt kan sitte fast eller ligge igjen på bunnen og skape ufrivillige og tildels ubehagelige gjensyn med disse for båtfolk og fiskere.

Nedlagte kraftverk

I nedbørsfeltet til Nitelva i Nittedal kommune finner man flere minner etter kraftverk/elektrisitetsverk. Langs hovedvassdraget finner man blant annet et elektrisitetsverk ved Hakadal verk. Verkensdammen og Sagdammen som ligger ved Hakadal verk er regulert, og elektrisitetsverket er fortsatt i bruk. Lenger ned, ved Rotnes, finner man også rester etter industri. Her var det også et elektrisitetsverk, som er restaurert og er i bruk. I en av sidebekkene til Nitelva, Åsbekken, finner man også et elektrisitetsverk. Dette elektrisitetsverket er ikke i bruk, men bygningen står. Denne bygningen vil antakelig bli vurdert som et verneverdig kulturminne (E. Eide pers. medd.). Lenger ned i vassdraget, dvs. i Skedsmo kommune eller i Rælingen kommunes del av vassdraget, finner man ikke kraftverk eller rester av sådanne.

Sager, møller og kverner

Selv om det er sparsomt med minner etter kraftverk og elektrisitetsverk langs vassdraget, er situasjonen en helt annen når det gjelder minner etter sagbruk. Ved Hakadal verk har det i tillegg til elektrisitetsverket vært både sagbruk, med jernbanebru, og mølle. Man finner ikke noen rester fra denne virksomheten ved Hakadal verk i elveløpet i dag. Da demningen til Sagdammen ble bygget om for noen år siden forsvant også storparten av de restene som var igjen av sagbruket og møllevirksomheten ved Sagdammen. Lenger ned, ved Rotnes, finner man rester fra sagbruk og møllevirksomhet. Det har også tidligere vært både sagbruk og mølle ved Slattum (E. Eide pers. medd.). Lenger ned langs hovedvassdraget, ved Holmerud, er det også rester av sagbruk og møllevirksomhet.

I Skedsmo kommune finner man rester av tidligere sagbruksvirksomhet. Utviklingen av Lillestrøm kan i stor grad tilskrives Nitelva, og sagbruksvirksomheten langs Nitelva og også fløtningen i Glommavassdraget var hovedforutsetningen for Lillestrøms utvikling fra ca. 1850. Generelt er lite av denne virksomheten bevart, men noen minner finner man langs Nit-elva. En tilsvarende betydning har Sagelva hatt for Strømmen. De første oppgangssagene ble startet på 1500-tallet, og det ble etterhvert bygget sager og demninger tett i tett nedover langs elveløpet. Med utbyggingen av jernbanen og industrialiseringen, ble Strømmens Trevare-fabrikk, Strømmens Verksted og møller mm. etablert, og stedet fikk en ny blomstringstid. I dag finner man bare rester igjen av disse virksomhetene (J. O. Teksum pers. medd.). Ved Lillestrøm finner man det man antar er det viktigste kulturminnet, for Skedsmo kommune, i tilknytning til

Nitelva; dampmaskinbygningen med dampmaskin til bedriften Lillestrøm Dampsag og Høvleri. Like ved dampmaskinbygningen finner man den gamle bestyrerboligen til dampsaga, en sveitervilla fra ca. 1860, som et viktig kulturminne fra Lillestrøms historie. På sydsiden av jernbanelinjen finner man et gammelt industriområde, med bygninger tilknyttet den gamle Egebergsaga. Langs Sagelvas løp gjennom Strømmen finnes det flere steder rester etter fundamenter for demninger og sagbruksindustri.

6.2 Verdifulle kulturlandskap

Nitelva renner gjennom store områder som er påvirket av mennesket. Dette kulturlandskapet er preget av et intensivt og moderne jordbruk. Langs med Nitelva finnes verdifulle kulturlandskap f.eks. beiter som er i hevd, og som ikke er gjødsla med kunstgjødsla. Slike beiter har et stort biologisk mangfold, og utgjør et viktig element i kulturlandskapet. I Skedsmo kommune er det foretatt en klassifisering av kulturlandskapet, hvor kulturlandskapet er delt inn i ulike kategorier. Langs Nitelva er det ett område som er klassifisert som et A-område, nemlig Møyen, Skolsegg og Brånås området. A-område vil si at det er et viktig område med hensyn på evne til rik historisk dokumentasjon, sjelden geologi, og sjelden og mangfoldig botanikk samt som identitetsskaper (se kap. 4.2 for definisjon på A-, B-, og C-områdene). B-områder er kulturlandskap som er noe forandret, men som er viktige grøntdrag og identitetsskaper. Slike områder finner man ved Hellerud, ved Kjeller og Niteberg, samt ved Nordby, Stav og Ryen. C-områder er kulturlandskap som er sterkt forandret og utbygget. Slikt kulturlandskap finner man i Strømmen rundt Sagelva, og i Lillestrøm (Skedsmo kommune 1997). Også i Rælingen kommune er det utgitt en rapport som tar for seg kulturlandskapet, og lister opp viktige områder, men det er ikke gjort noen klassifisering av områdene på samme måte som i Skedsmo (Rælingen kommune 1997). Områder som er viktige kulturlandskapsområder er Bjørnholt med beite/hagemarks raviner. Dette elementet finner man også i området mellom Enga og Rælingen kirke, mellom Hammarsvegen og RV120 og ved Hammeren, hvor landskapet brukes eller har vært brukt til beiting. Disse områdene har tidligere også vært brukt til styving og til slåttenger. Ved Holt skole finner man gamle beiteraviner, og sammen med den gamle ferdselsveien, utgjør dette en helhet i området. Ved Smestad og Støtterud finner man en "småskala" veksling mellom skogholt, småjorder, flate enger og ravinedaler samt rester etter den gamle Kongeveien.

6.3 Andre kulturminner/miljøer

Av øvrige kulturminner langs Nitelvavassdraget, kan man nevne at ved Hakadal verk i Nittedal kommune, var det tidligere både jernverk og teglverk så tidlig som på 1500-tallet (E. Eide pers. medd.). Ved Rotnes finner man en gammel bro hvor den første Hadelandsvegen krysset Nitelva. Ellers i Nittedal kommune finner man gamle damanlegg ved Elvann/Langvann, overføringstunnel og damanlegg ved Ørfiske. Damanlegg finnes også ved ved Skåltjern og ved Kruttverket (Vågedammen). Disse damanleggene nevnt her ble bygget for forskjellige regulerings tiltak, bla. for vannforsyning til Oslo. I Nedbørsfeltet til Nitelva, men utenfor kommunen finner man en overføringstunnel fra Gjerdingen via Daltjuven til Sandungen, og en overføringstunnel fra Trehørningen til Helgeren. Disse tunnelene ble bygget på begynnelsen av 1900-tallet, og overførte en del av nedbørsfeltet fra Nitelvavassdraget til Akerselvavassdraget.

På grensa mellom Nittedal kommune og Skedsmo kommune finner man også det gamle sundstedet Nitsund, hvor den gamle Kongeveien, eller Oldtidsveien, til Trondheim krysset Nitelva. Man finner rester av brufundamenter ved lav vannstand, og det er mulig å se trekk i

landskapet som de eneste fysiske minnene etter dette sundstedet (se også kap 4.2). Lenger ned ved Valstad var det tidligere et sund, med bro fra 1865 - 1880. Det er ingen synlige rester av dette sundstedet i dag. Ved Lillestrøm og Strømmen finner man viktige kulturminner på jernbanens område, som bla. lok-stallen til Lillestrøm stasjon og fire arbeiderboliger i tre, de såkalte Tærudgårdene. Langs Sagelvas løp gjennom Strømmen er det flere kulturminner, bla. den gamle gangbroa i stål/støpejern som krysser elva ved Bernt Ankers vei. På vestsiden av elva, ved Flaen bruk, ligger et gammelt fyrhus. Utover dette finnes det rester av gammel industri og bruer i tillegg til den gamle sagbruksvirksomheten. Langs med Sagelva kan man også finne rester etter det gamle sidesporet fra Strømmen stasjon, som gikk parallelt på vestsida langs med elva nedover Sagdalen.

I Rælingen kommune finner man et gammelt sundsted ved Sundberget. Her krysset den gamle Kongeveien vassdraget (se også kap. 4.2). Dette området er regulert til friområde, og det er satt opp informasjonstavler om stedet.

6.4 Utvalgte delområder og objekter

I og med at det ikke blir foretatt noen verdivurdering av kulturminner i dette prosjektet (jfr. pkt. 5, side 40 i veilederen (Direktoratet for naturforvaltning & Norges vassdrags- og energiverk 1997)), gir tabell 6 kun en kortfattet oversikt over de viktigste kulturminnene som finnes i nær tilknytning til Nitelvavassdraget.

Tabell 6. Oversikt over kulturminner som er tilknyttet Nitelvavassdraget. Det er ikke gjort noen verdivurdering av kulturminnene.

Løpenr.	Kommune	Type kulturminne	Kommentar
	Rælingen	Sundberget	Sundsted hvor gamle Kongevei krysset vassdraget.
	Skedsmo	Lillestrøm	Dampmaskinsbygningen til Lillestrøm Dampsag og Høvleri.
	Skedsmo	Lillestrøm	Bestyrerboligen til Lillestrøm Dampsag og Høvleri.
	Skedsmo	Lillestrøm	Lok-stallen til Lillestrøm stasjon, og fire arbeiderboliger i tre.
	Skedsmo	Flaens bruk	Gammelt fyrhus.
	Skedsmo	Nitelva	Rester etter fløtningsminner i elveløpet.
	Skedsmo	Lillestrøm/ Strømmen	Rester etter gammelt sidespor.
	Skedsmo	Sagelva	Rester etter gammel industri.
	Nittedal/Skedsmo	Nitsund	Gammelt sundsted for den gamle Kongeveien til Trondheim.
	Nittedal	Hakadal verk	Elektrisitetsverk som fortsatt er i bruk. Sagbruk og møllevirksomhet.
	Nittedal	Rotnes	Elektrisitetsverk som er restaurert og er i bruk. Rester av gammel industri. Sagbruk og mølle-virksomhet. Rester etter gamle Hadelandsveg.
	Nittedal	Åsbekken	Rester etter et elektrisitetsverk. Bygningen står.
	Nittedal	Slattum	Sagbruk og møllevirksomhet.

Når det gjelder klassifisering av verneverdige kulturminner, vil ikke dette bli gjennomført i dette prosjektet. I denne rapporten gis det bare en grov oversikt over kulturminner som er vassdragsnære til de største sidebekkene og til hovedvassdraget.

7.0 AKTUELT TRUSSELBILDE MOT VERNEVERDIER

Truslene mot verneverdier i Nitelvavassdraget er store. Hele regionen som Nitelva renner igjennom er utsatt for betydelig utbyggingspress, samt påvirkning fra den allerede store befolkningen. Dette vil heller ikke avta i tiden fremover. I dette kapitlet er det forsøkt å beskrive aktuelle trusselbilder for hvert enkelt tema som er behandlet i rapporten.

Prosesser og former skapt av is og vann

Man antar at ca. 90% av det opprinnelige ravinelandskapet er borte (Rælingen kommune 1997). Det man sitter igjen med er en rest etter det opprinnelige landskapet, og forvaltningen av disse dreier seg om en restproblematikk. Den største og mest aktuelle trusselen mot ravinene er bakkeplanering. Mye av de opprinnelige ravinene har blitt fylt igjen og planert ut til jordbruksformål og til andre utbygginger som boligfelt, industri osv. Det stadig økende befolkningspresset og behov for å bruke flere områder til ulike aktiviteter er den aller største trusselen.

De ravinelandskapene som man finner på Romerike er såpass sjeldne, også på verdensbasis, at de bør forvaltes med en meget streng disiplin, og skånes mot videre inngrep av alle slag. Aller helst burde alle gjenværende, og spesielt de få intakte ravineområdene som finnes vernes mot flere inngrep.

Biologisk mangfold

Det biologiske mangfoldet henger nært sammen med hvordan truslene er for det økosystemet som huser det biologiske mangfoldet.

I enkelte raviner finner man særdeles rike områder med hensyn på biologisk mangfold. Forsvinner slike habitater forsvinner også dyre- og plantelivet, og det biologiske mangfoldet avtar. Utbygging av skogsholt, ravinedaler osv. vil føre til at skjul og hekkeområder for dyr og fugler forsvinner.

Forsvinner ravinedalene vil også mange av de gjenværende korridorene forsvinne. Korridorer er nødvendig for at arter og genotyper skal kunne spre seg til nye områder. Økonomisk sett er dette viktig for storvilt som elg og rådyr. Utbyggingspresset er dermed også den største trusselen mot det biologiske mangfoldet.

Bekkelukking er også et problem med hensyn på biologisk mangfold. Mange arter som man finner i tilknytning til åpent vann og bekker forsvinner ved slike tiltak.

Et annet problem er gjengroing. Dette gjelder for selve vannstrengen såvel som ravinene. I ravinene fortøner dette problemet seg slik at tidligere beitemark gror igjen. Mange av plantene man finner i ravinene er knyttet til beite. Vegetasjonsendringer fører også til at insektsfaunaen som er spesifikt knyttet til slike artsrike beitemarker forsvinner. Når det gjelder gjengroingen av elver skyldes dette hovedsakelig at det er stor avrenning av næringsstoff fra befolkning og landbruk. Dette gir grobunn for arter som er næringskrevende og som vil kunne leve i elvestrengen. Dette vil etterhvert dekke hele elveløpet. For å hindre en høy avrenning fra landbruket er det ønskelig med en bred kantsone med naturlig vegetasjon langs med elva. For visse områder bør det iverksettes skjøtselstiltak som beite for blant annet å fremme den særegne pusleplantevegetasjonen (jfr. Rørslett 1998). Gjødsling av beiter vil også føre til en nedgang i biodiversiteten, da næringskrevende arter får god grobunn, og konkurrerer ut de

andre artene. Dette fører til at man får en vegetasjon som består av mange individer, men få arter.

Landskapsbilde

Landskapsbildet i Nittedal, Skedsmo og Rælingen er truet av en videre utbygging.

Landskapsbildet er først og fremst truet med at grønne “lunger” i landskapet forsvinner. Slike lunger er for eksempel åkerholmer, raviner, bekker, elver og parker.

Fragmentering av jord- og skogbrukslandskapet som helhetlig grønn ramme rundt tettstedene vil også senke opplevelsverdien av landskapet. Alle elementene som er med på å sette sitt preg på landskapet er også viktige elementer å tenke på med hensyn på forvaltning av arealene som kommunene disponerer. Tekniske inngrep som bygging av veier osv. kan være et trusselbilde mot helheten innenfor det området som en eventuell utbygging skal gjelde.

Friluftsliv

Mye av området som ligger innenfor nedbørsfeltet til Nitelva faller innenfor markaområdet, og er dermed underlagt særskilte bestemmelser i kommuneplanene.

Friluftslivet ser ikke ut til å stå overfor noen overhengende trussel. Mye av det som skjer i arealforvaltningen i de berørte kommunene har ofte en fokus på friluftslivinteresser. Allikevel er det enkelte inngrep i naturen som kan redusere friluftslivet blant annet i form av barrierer. Dette gjelder spesielt utbygging av veier, lave broer, bygninger osv. Fjerning av kantsoner ned mot elva for å utnytte arealene til jordbruk er også en trussel mot friluftslivet. I tillegg til at det blir opprettet barrierer i forbindelse med utbygging, vil mengden av friluftarealer også avta i takt med utbyggingen.

8.0 LITTERATUR

- Andersen, A. 1984. Dammuslingens liv og levekår i området ved Nordre Øyeren. (Om *Anodonta piscinalis* (Nilss.) og *Pseudanodonta complanata* (Rossm.)). H.oppg. Universitetet i Oslo. s. 1-110.
- Andersen, A. 1990. Fiskeartenes utbredelse i Oslo og Akershus. Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Miljøvernavdelingen.
- Andersen, A. 1997. Bunndyrsundersøkelse i Sagelva. Rapport for Skedsmo kommune. s. 1-28.
- Balle, O. 1994. Vegetasjonskart Nitelva. Målestokk 1:10000. Norsk institutt for jord- og skogkartlegging.
- Berg, K. W., Fjellvang, R., Rydgren, K., Skiaker, R. 1997. Nitelva - ei elv av nasjonal verdi. Natur i Skedsmo. Natuvernforbundet i Skedsmo s. 38-40.
- Brandrud, T. E., Mjelde, M., Rørslett, B. 1989. Vegetasjonsundersøkelser i Nitelva, Akershus, 1988. NIVA-rapport 0-88133. s. 1-38.
- Direktoratet for naturforvaltning, Norges vassdrags- og energiverk 1997. Dokumenterte verneverdier i vernede vassdrag. En veileder for tilrettelegging og vurdering av informasjon. Foreløpig utgave (upublisert). s. 1-51.
- Elgersma, A. 1996. Landskapsregioner i Norge, med underregioninndeling. Målestokk 1: 2000000. Norsk institutt for jord- og skogkartlegging.
- Elven, R. 1994. I Lid & Lid, Norsk Flora, Det Norske Samlaget, Oslo. s. 1-1014.
- Enerud, J. 1993. Fisk og miljø i Nitelva, Akershus 1992. Akershus fylkeskommune, Fylkesrådmannen, miljøvernavdelingen. s. 1-27.
- Erikstad, L. 1994. Kvartærgeologisk verneverdige områder i Norge. - Evaluering av et landsomfattende registreringsmateriale. NINA Utredning 57. Norsk institutt for naturforskning. s. 1-49.
- Erlandsen, A., Mjelde, M., Tærud, J. K. 1984. Rutineovervåkning i Nitelva, Leira, Vorma og Glomma i Akershus, samt en undersøkelse av makrovegetasjonen i Nitelva og Svellet. NIVA-rapport 0-8000204-IV. SFT-rapport 164/84.
- Espvik, K., Strand, T. 1997. Vannkvalitetsutvikling i vassdragene i Oslo og Akershus 1980-95. Eutrofiering og partikkelpåvirkning. ANØ-rapport nr. 32/97. Avløpssambandet Nordre Øyeren. s. 1-49.
- Fjellvang, R. 1997. Unik fiskefauna. Natur i Skedsmo. Naturvernforbundet i Skedsmo. s. 32-33.
- Fylkesmannen i Oslo og Akershus 1976. Registrering natur-, kulturvern og friluftsliv i Oslo og Akershus.

- Huitfeldt-Kaas, H. 1918. Ferskvandsfiskenes utbredelse og indvandring til Norge, med et tillæg om krebsen. Kristiania. 106 s.
- Kolstad, N., Zahl-Hansen, H. 1989. Forurensningssituasjonen i Nitelva med sidebekker, samt en undersøkelse av vannvegetasjonen ved Lillestrøm, 1987. Telemark distr. høgskole, H.oppg. (upubl.).
- Krog, O. J. 1988. Jakt i Nordre Øyeren naturreservat 1987. Fylkesmannen i Oslo og Akershus. s. 1-9.
- Larsen, B. H. 1993. Vintertellinger av vannfugl i Glommavassdraget i Akershus 1993. s. 1-15.
- Larsen, B. M., Hartvigsen, R., Økland, K. A., Økland, J. 1998. Utbredelsen av andemusling *Anodonta anatina* og flat dammusling *Pseudanodonta complanata* i Norge: en foreløpig oversikt. Oppdragsmelding. Norsk institutt for naturforskning. s. 1-32
- Martinsen, T. 1995. Vassdragsovervåking 1994. Romeriksvassdraga og øvre deler av Haldenvassdraget. ANØ-rapport 47/95. Avløpssambandet Nordre Øyeren. s. 1-86.
- Martinsen, T. 1996. Vassdragsovervåking 1995. Romeriksvassdraga. ANØ-rapport 7/96. Avløpssambandet Nordre Øyeren. s. 1-56.
- Martinsen, T. 1997a. ANØ-rapport 33/97. Avløpssambandet Nordre Øyeren. s. 1-22.
- Martinsen, T. 1997b. Vassdragsovervåking 1996. Romeriksvassdraga og øvre Haldenvassdraget. ANØ-rapport 35/97. Avløpssambandet Nordre Øyeren. s. 1-47.
- Martinsen, T. 1998. Vassdragsovervåking 1997. Romeriksvassdraga og øvre Haldenvassdraget. ANØ-rapport 41/98. Avløpssambandet Nordre Øyeren. s. 1-39.
- Moen, A. 1998. Vegetasjonssonekart over Norge. Nasjonalatlas for Norge. Statens kartverk.
- Moen, A., Elven, R., Odland, A. 1998. Vegetasjonsseksjonskart over Norge. Nasjonalatlas for Norge. Statens kartverk.
- Nittedal kommune 1995. Kommuneplan 1996 - 2007 (2020) og kommunedelplan grønnstruktur.
- Often, A. 1997. Dverggras (*Coleanthus subtilis*) - "meteoritten" som landet ved Kjellerholen. Naturen i Skedsmo. Naturvernforbundet i Skedsmo. s. 29-30.
- Pedersen, H. B., Oppegård, B., Wilberg, J. H. 1990. Aksjon 88 - Forsuringssituasjonen i Akershus. Akershus jeger- og fiskerforbund og Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Miljøvernavdelingen. s. 1-88.

- Pedersen, H. B., Hjermundrud, I., Lunder, K., Oppegård, B., Wilberg, J. H. 1991. Fiskekortområder og utbredelse av ferskvannsfisk i Oslo og Akershus. Akershus jeger- og fiskerforbund, Akershus fylkeskommune og Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Miljøvernavdelingen. s. 1-69.
- Pethon P. 1978. Age, growth and maturation of natural hybrids between roach (*Rutilus rutilus* (L) in Lake Øyeren, SE Norway. Acta Hydrobiol. 20: 281-295.
- Rikheim, T. 1995. Resultater av spørreundersøkelse blant grunneierne langs Nitelva. Utmarksavdelingen for Akershus og Østfold. s. 1-12.
- Rælingen kommune 1997. Kartlegging av verneverdige landskapsområder. s. 1-52.
- Røren, V. 1993. Bleikfiol, *Viola persicifolia*, i Norge. Blyttia 51: 43-51.
- Rørslett, B. 1972. Resipientundersøkelse i Romeriksvassdragene Nitelva, Leira og Rømua. Rapportdel II: Botaniske undersøkelser. NIVA-rapport 0-55/68.
- Rørslett, B. 1992. Øyeren i Akershus: Naturfaglig statusrapport 1992. Norsk institutt for vannforskning. s. 1-58.
- Rørslett, B. 1998. Slåing av vannvegetasjon i Nitelva ved Åros bro. Notat 0-91139. Norsk institutt for vannforskning. s. 1-3.
- Semb, K. E. 1980. Lagesild funnet i Øyeren. Fauna.
- Skedsmo kommune 1995a. Differensiert forvaltning av vassdragene i henhold til rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag. Plan-, nærings-, og miljøvernavdelingen. s. 1-17.
- Skedsmo kommune 1995b. Ravinene i Skedsmo - en naturfaglig undersøkelse. Plan-, nærings- og miljøvernavdelingen. s. 1-109.
- Skedsmo kommune 1996. Kommuneplan 1996-2008. s. 1-41.
- Skedsmo kommune 1997. Landskap, Kulturlandskap og Kulturminner i Skedsmo. Skedsmo kommune, Plan-, nærings og miljøavdelingen, Sektor for kirke og kultur. s. 1-79.
- Søbye, Ø. 1993. Nordre Øyeren og Sørumsneset naturreservater (plakat). Akershus Fylkeskommune og Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Miljøvernavdelingen.
- Toverud, Ø. 1998. Prøvefiske Nitelva 3.9.98. Utmarksavdelingen for Akershus og Østfold. s. 1-4.
- Wivestad, T. M. 1999. Forurensningstilførsler i Oslo og Akershus 1997. Fosfor og nitrogen. Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Miljøvernavdelingen. Rapport nr. 3. s. 1-42.
- Økland, J., Andersen, A. 1985. De første funn av flat dammusling *Pseudanodonta complanata* i Norge og litt om andre muslinger i ferskvann. Fauna 38: 95-100.

9.0 KRITEIRER BENYTTET I RAPPORTEN

Under følger en oversikt over kriterier som er benyttet i rapporten for de ulike temaene som rapporten omhandler.

Prosesser og former skapt av is og vann:

Fagområde	Hovedkriterier	Støttekriterier
Geofag	H 01 Urørthet	S 01 Sårbarhet
Hydrologi	H 02 Historisk dokument	S 02 Del av system
Naturvern	H 03 Mangfold	S 03 Forskningsverdi
	H 04 Typiskhet	S 04 Pedagogisk verdi
	H 05 Sjeldenhet	

Biologisk mangfold:

Fagområde	Hovedkriterier	Støttekriterier
Botanikk	H 01 Urørthet	S 05 Biologisk funksjon
Ornitologi	H 06 Sårbarhet	S 06 Arealstørrelse
Ferskvannsbiologi	H 05 Sjeldenhet	S 03 Forskningsverdi
Vilt	H 07 Variasjon	S 04 Pedagogisk verdi
Fisk		
Naturvern		

Landskapsbilde:

Fagområde	Hovedkriterier	Støttekriterier
Friluftsjntresser	H 08 Helhet	S 07 Urørthet
Geofag	H 09 Inntrykkstyrke	S 08 Sjeldenhet eller særpreg
	H 07 Variasjon	S 09 Typiskhet
	H 06 Sårbarhet	S 10 Historisk dokument

Friluftsliv:

Fagområde	Hovedkriterier	Støttekriterier
Friluftsjntresser	H 01 Urørthet	S 11 Tilgjengelighet
Jaktinteresser	H 10 Opplevelse	S 12 Naturkvalitet
Geofag	H 11 Egnethet	S 13 Kulturkvalitet
	H 12 Dagens bruk	

9.1 Metode

Metoden brukt for å gradere verneverdiene følger graderingsprinsippene oppgitt i veilederen (Direktoratet for naturforvaltning & Norges vassdrags- og energiverk 1997).

Graderingsprinsipper:

1. Prosesser og former skapt av is og vann

Nasjonalt viktig verdi

- a) Minimum et hovedkriterium med nasjonal/internasjonal kjente verdier
- b) alternativt minimum tre hovedkriterier

Regionalt viktig verdi

- a) To hovedkriterier + minimum et støttekriterium

Lokalt viktig verdi

- a) Minimum et hovedkriterium

2. Biologisk mangfold

Nasjonalt viktig verdi

- a) Ett eller flere dokumenterte nasjonale/internasjonale verdier
- b) Minimum to hovedkriterier + minimum to støttekriterier

Regionalt viktig verdi

- a) To hovedkriterier

Lokalt viktig verdi

- a) Minimum et hovedkriterie

3. Landskapsbilde

Nasjonalt viktig verdi

- a) Minimum et hovedkriterium med nasjonal/internasjonal kjente verdier
- b) Minimum to hovedkriterier + minimum to støttekriterier

Regionalt viktig verdi

- a) Minimum to hovedkriterier

Lokalt viktig verdi

- a) Minimum et hovedkriterium

4. Friluftsliv

Nasjonalt viktig verdi

- a) Et eller flere dokumenterte nasjonale/internasjonale verdier
- b) Minimum to hovedkriterier + minimum et støttekriterie

Regionalt viktig verdi

- a) To hovedkriterier
- b) Minimum to støttekriterier med regional verdi

Lokalt viktig verdi

- a) Minimum et hovedkriterie
- b) Minimum et støttekriterie

5. Kulturmiljøer

Ikke aktuelt med verdivurdering i VVV-prosjektet

10 KART

10.1 Temavis tabelloversikt med kart

Under følger temavise tabeller over områder/objekter som er registrert i forbindelse med VVV-prosjektet.

I rapporten inngår følgende 3 kart:

- Prosesser og former skapt av is og vann
- Biologisk mangfold
- Friluftsliv

Prosesser og former skapt av is og vann:

Tabellen refererer til temakart 1 om prosesser og former skapt av is og vann.

Løpenr.	Kommune	Område/objekt	Verneverdi
2801	Rælingen	Nordre Øyeren naturreservat	N
2819	Rælingen	Bjørnholt, Fjerdingby nord	L
2820	Rælingen	Hammeren, Haugen, Holt, Fjerdingby syd	L
2821	Rælingen	Nordre Hektner	L
3126	Skedsmo	Møyen, Tveita, Skolsegg	R
3320	Nittedal	Gloslimoen	P
3321	Nittedal	Sanbekken (Kjul - Rud)	P
3322	Nittedal	Skøyenhagen	P
3323	Nittedal	Sagerud	P
3324	Nittedal	Ørfiskbekkens dal og Sørlitangen	P
3332	Nittedal	Jensrud	P

Biologisk mangfold:

Tabellen refererer til temakart 2 om biologisk mangfold.

Løpenr.	Kommune	Område/objekt	Verneverdi
2801	Rælingen	Nordre Øyeren naturreservat	N
2805	Rælingen	Bjørnholt, Fjerdingby nord	L
2806	Rælingen	Hammeren, Haugen, Holt, Fjerdingby syd	L
2807	Rælingen	Skovholthagan	P
3102	Skedsmo	Sørumneset	N
3103	Skedsmo	Nitelva og Sagelva	P
3105	Skedsmo	Songa	R
3106	Skedsmo	Valstad, Stavstranden	L
3107	Skedsmo	Møyen, Tveita, Skolsegg	R
3301	Nittedal	Slåttmyra	N
3302	Nittedal	Karlshaugen	N
3303	Nittedal	Haugmosan, Gaustadmosan	P
3304	Nittedal	Dypdalen	R
3305	Nittedal	Hakadal verk	L
3311	Nittedal	Ånebymåsan	P
3325	Nittedal	Rundkollen	N
3326	Nittedal	Holm	R
3327	Nittedal	Rotnes	R

Landskapsbilde:

Tabellen refererer til registreringer av landskapsbilde.

Løpenr.	Kommune	Område/objekt	Verneverdi
3129	Skedsmo	Møyen, Tveita, Skolsegg	L
3130	Skedsmo	Kjeller	P
3131	Skedsmo	Hellerud	P
3132	Skedsmo	Nordby, Stav og Ryen	P
3133	Skedsmo	Lillestrøm	P

Friluftsliv:

Tabellen refererer til temakart 3 om friluftsliv.

Løpenr.	Kommune	Område/objekt	Verneverdi
28202	Rælingen	Rud	L
28205	Rælingen	Torva	P
28232	Rælingen	Nitelva	R
28237	Rælingen	Nordre Øyeren naturreservat	N
31207	Skedsmo	Tveitabekkdalen	L
31224	Skedsmo	Kråkerudskogen	P
31236	Skedsmo	Sagelva	L
31245	Skedsmo	Kjellerholen bro - Nitelva bro	R
31267	Skedsmo	Nittebergåsen	L
31284	Skedsmo	Sørumneset	N
33212	Nittedal	Slattum terrasse	L
33215	Nittedal	Nygård	P
33243	Nittedal	Sagerud, Sørlitangen	P
33244	Nittedal	Vågedammen, Jensrud	P
33253	Nittedal	Fugleåsen	L
33254	Nittedal	Rotnes, Kølleberget	P

Kulturmiljøer:

Tabellen refererer til registreringer av kulturmiljøer.

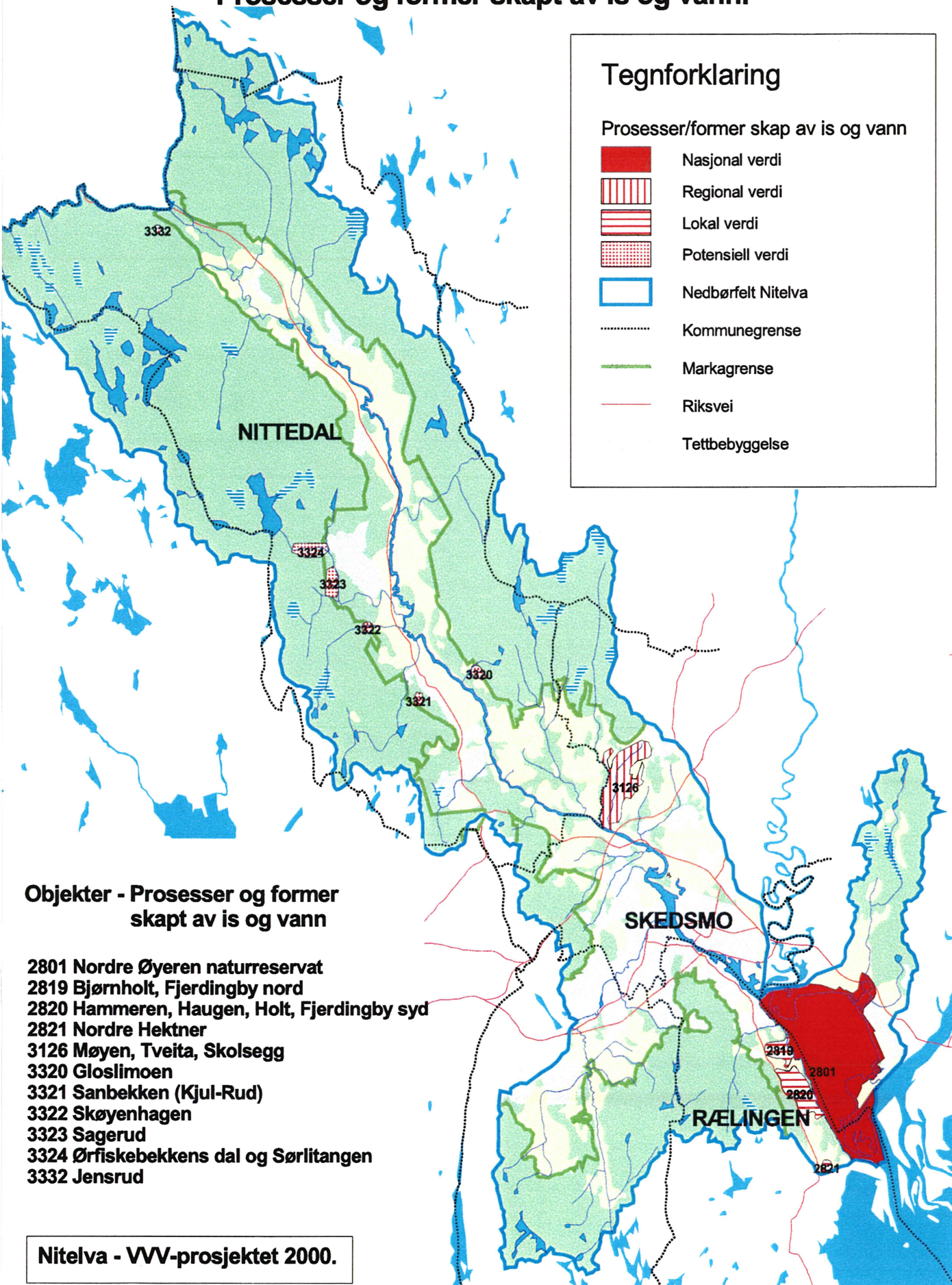
Løpenr.	Kommune	Område/objekt
	Rælingen	Sundberget
	Skedsmo	Lillestrøm
	Skedsmo	Lillestrøm
	Skedsmo	Lillestrøm
	Skedsmo	Flaens bruk
	Skedsmo	Nitelva
	Skedsmo	Lillestrøm/Strømmen
	Skedsmo	Sagelva
	Nittedal/Skedsmo	Nitsund
	Nittedal	Hakadal verk
	Nittedal	Rotnes
	Nittedal	Åsbekken
	Nittedal	Slattum

Prosesser og former skapt av is og vann.

Tegnforklaring

Prosesser/former skap av is og vann

- Nasjonal verdi
- Regional verdi
- Lokal verdi
- Potensiell verdi
- Nedbørfelt Nitelva
- Kommunegrense
- Markagrense
- Riksvei
- Tettbebyggelse

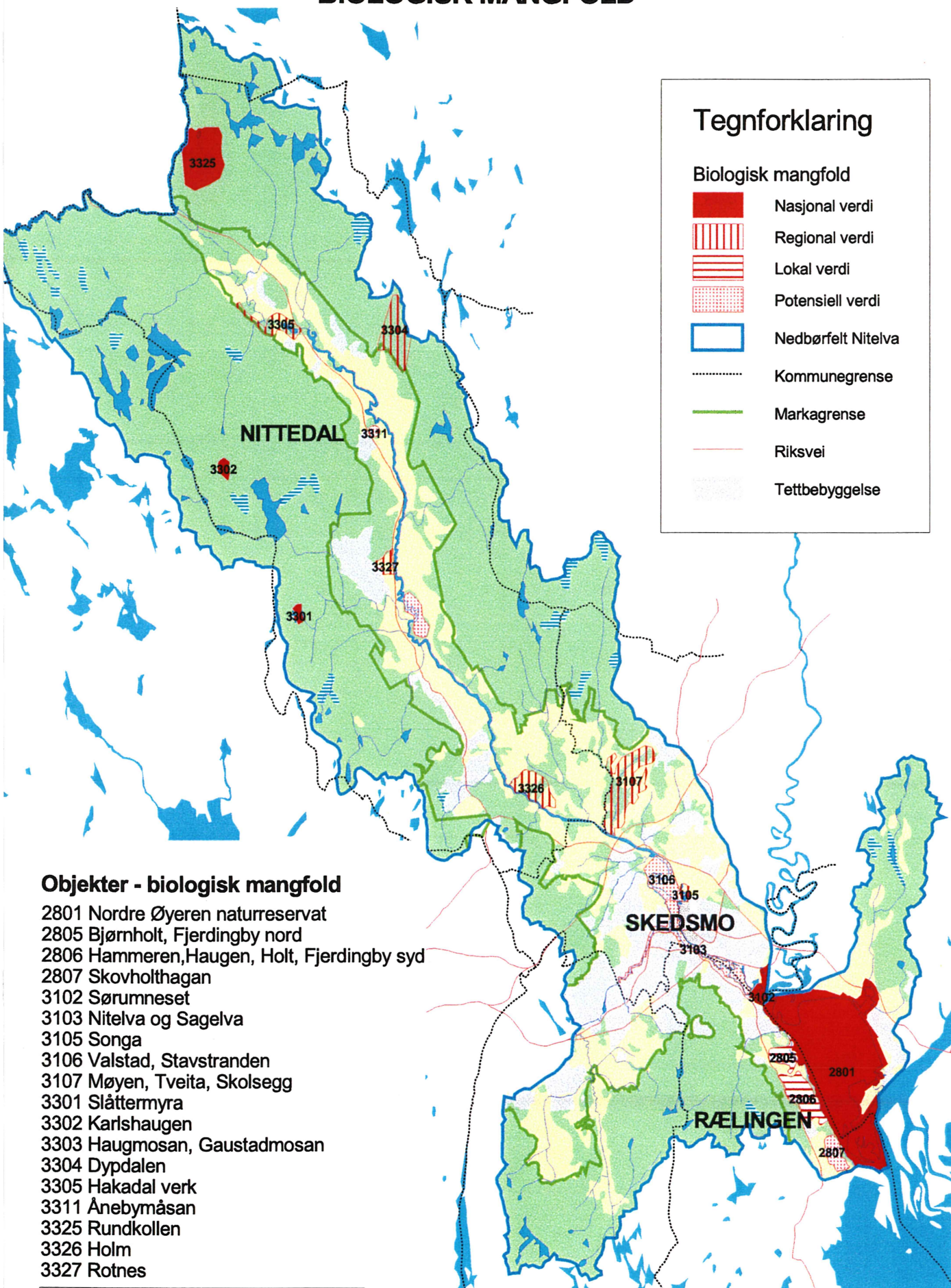

Objekter - Prosesser og former skapt av is og vann

- 2801 Nordre Øyeren naturreservat
- 2819 Bjørnholt, Fjerdingby nord
- 2820 Hammeren, Haugen, Holt, Fjerdingby syd
- 2821 Nordre Hektner
- 3126 Møyen, Tveita, Skolsegg
- 3320 Gloslimoen
- 3321 Sanbekken (Kjul-Rud)
- 3322 Skøyenhagen
- 3323 Sagerud
- 3324 Ørfiskebekkens dal og Sørлитangen
- 3332 Jensrud

Nitelva - VVV-prosjektet 2000.

BIOLOGISK MANGFOLD

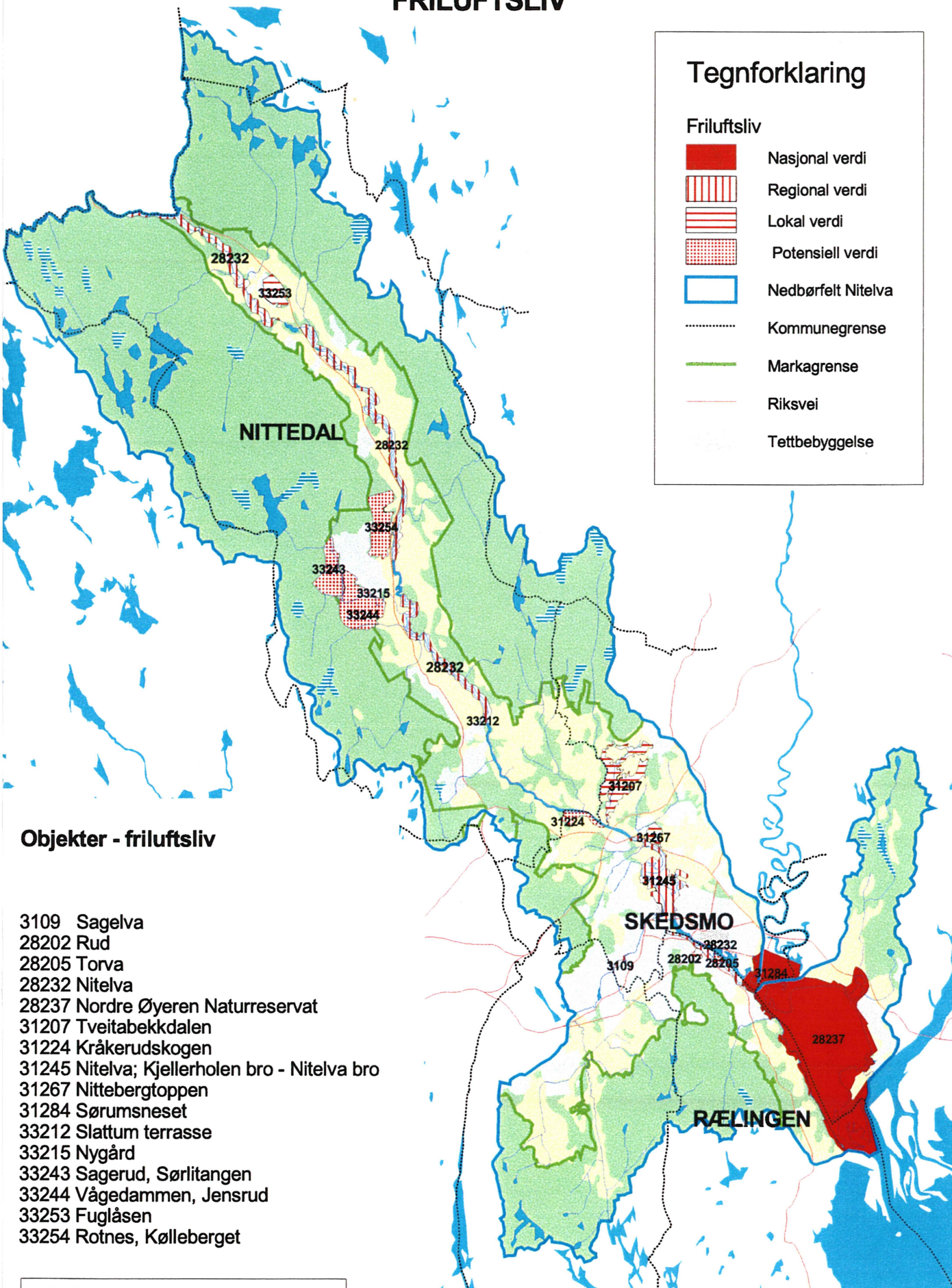
Nitelva - VVV-prosjektet 2000.

FRILUFTSLIV

Tegnforklaring

Friluftsliv

	Nasjonal verdi
	Regional verdi
	Lokal verdi
	Potensiell verdi
	Nedbørfelt Nitelva
	Kommunegrense
	Markagrense
	Riksvei
	Tettbebyggelse

Nitelva - VVV-prosjektet 2000.

VEDLEGG:

Registreringsskjema

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Kommune(r):	Vernet vassdrag nr:
Nitelva	Rælingen	006/1
Vassdragsområder i REGINE:	Fylke:	Utfyllt av:
	Akershus	05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/delområde:	2801 Nordre Øyeren naturreservat
Type verneverdi (tema):	Biologisk mangfold, prosesser og former skapt av vann og is
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Våtmarksområde med en av de viktigste rasteplassene for trekkfugl i Norge. Den mest artsrike fiskefaunaen i Norge. Tre meget velutviklet edelløvs-kogsforekomster av typen gråor-heggeskog med urskogspreg. Nord-Europas største innlandsdelta. Med på RAMSAR-konvensjonens internasjonale liste over viktige områder for fugl.
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Nasjonal verneverdi
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Sjeldenhet, egenverdi (biologisk mangfold, prosesser og former skapt av vann og is) Variasjon og mangfold (biologisk mangfold) Historisk dokument (prosesser og former skapt av vann og is)
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	Biologisk funksjon Arealstørrelse Forskningsverdi og pedagogisk verdi
Forslag til gradering:	☒ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	EDNA 27.09.85, Naturvern-, kulturnvern- og friluftregistreringer i Oslo og Akershus. Fylkesmannen i Oslo og Akershus, 1974
Status for dokumentasjon:	☒ Dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☐ Godt nok dokumentert ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	618000 6643000
UTM øvre (der vannstreng krysses):	615800 UTM nedre (der vannstreng krysses): 6646200
Digitalisering av området er foretatt:	☒ Størrelse på arealet (dersom kjent): 14000 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐ Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i> Nitelva	<i>Kommune(r):</i> Rælingen	<i>Vernet vassdrag nr:</i> 006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i> Akershus	<i>Utfyllt av:</i> 05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
<i>Navn/løpenummer på objekt/delområde:</i>	2805 Bjørnholt, Fjordingby nord		
<i>Type verneverdi (tema):</i>	Biologisk mangfold		
<i>Beskrivelse av viktige kvaliteter:</i>	Edelløvskog med stor forekomst av alm. Gode hekkemuligheter for fugl.		
<i>Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:</i>	Er i Rælingen klassifisert som et område med <i>meget høy</i> vernestatus.		
<i>Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:</i>			
<i>Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:</i>			
<i>Forslag til gradering:</i>	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi		
<i>Referansehenvisninger:</i>	Kartlegging av verneverdige landskapsområder, Rælingen kommune 1997		
<i>Status for dokumentasjon:</i>	☐ Dokumentert ☒ Manglende dokumentasjon ☒ Godt nok dokumentert ☐ Status for dokumentasjon ukjent		
<i>UTM på midtpunkt:</i>	616100 6644950		
<i>UTM øvre (der vannstreng krysses):</i>		<i>UTM nedre (der vannstreng krysses):</i>	
<i>Digitalisering av området er foretatt:</i>	☒	<i>Størrelse på arealet (dersom kjent):</i>	
<i>Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan</i>	☐	<i>Innenfor RPR-klasse (dersom definert)</i>	

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Kommune(r):	Vernet vassdrag nr:
Nitelva	Rælingen	006/1
Vassdragsområder i REGINE:	Fylke:	Utfyllt av:
	Akershus	05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
Navn/løpenummer på objekt/delområde:	2806 Hammeren, Haugen, Holt, Fjedingby syd		
Type verneverdi (tema):	Biologisk mangfold		
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Hekkende dvergspett. Høyt botanisk og entomologisk mangfold. Mye spettehull i trær.		
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Er i Rælingen klassifisert som et område med <i>meget høy</i> vernestatus. Basert på fugleregistreringer er dette området klassifisert som et <i>meget bra</i> område.		
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Variasjon og mangfold. Høy artsdiversitet av fugl.		
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	Biologisk funksjon. Viktig hekkeområde.		
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi		
Referansehenvisninger:	Kartlegging av verneverdige landskapsområder, Rælingen kommune 1997		
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert	☐ Manglende dokumentasjon	
	☒ Godt nok dokumentert	☐ Status for dokumentasjon ukjent	
UTM på midtpunkt:	616600 6644000		
UTM øvre (der vannstreng krysses):		UTM nedre (der vannstreng krysses):	
Digitalisering av området er foretatt:	☒	Størrelse på arealet (dersom kjent):	670 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)	

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn: Nitelva	Kommune(r): Rælingen	Vernet vassdrag nr: 006/1
Vassdragsområder i REGINE:	Fylke: Akershus	Utfyllt av: 05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/delområde:	2807 Skovholthagan
Type verneverdi (tema):	Biologisk mangfold
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Trekkrute for elg. Gammel og åpen granskog med litt innblandet løvtrær. Godt leveområde for vilt.
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Er i Rælingen klassifisert som et område med <i>meget høy</i> vernestatus.
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Variasjon og mangfold. Både åpen og tett gammel granskog med frodig vegetasjon, samt viktig område for vilt.
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	Biologisk funksjon. Gir godt skjul for vilt.
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☒ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	Kartlegging av verneverdige landskapsområder, Rælingen kommune 1997
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☒ Godt nok dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	617750 6642100
UTM øvre (der vannstreng krysses):	UTM nedre (der vannstreng krysses):
Digitalisering av området er foretatt:	☒ Størrelse på arealet (dersom kjent): 305 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐ Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Kommune(r):	Vernet vassdrag nr:
Nitelva	Rælingen	006/1
Vassdragsområder i REGINE:	Fylke:	Utfylt av:
	Akershus	05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/delområde:	2819 Bjørnholt, Fjerdingsby nord
Type verneverdi (tema):	Prosesser og former skapt av vann og is
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Område med mange ravineformer som er intakte.
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Ukjent verneverdi
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Sjeldenhet, egenverdi. Intakte raviner er sjeldne.
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	Sårbarhet. Intakte raviner er sjeldne og sårbar for inngrep.
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	Kartlegging av verneverdige landskapsområder, Rælingen kommune 1997
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☒ Godt nok dokumentert ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	616400 6644900
UTM øvre (der vannstreng krysses):	UTM nedre (der vannstreng krysses):
Digitalisering av området er foretatt:	☒ Størrelse på arealet (dersom kjent): 530 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐ Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn: Nitelva	Kommune(r): Rælingen	Vernet vassdrag nr: 006/1
Vassdragsområder i REGINE:	Fylke: Akershus	Utfylt av: 05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/delområde:	2820 Hammeren, Haugen Holt, Fjerdingsby syd
Type verneverdi (tema):	Prossesser og former skapt av vann og is
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Områder med store intakte ravineformer i sin hele lengde. Flott urørt ravinrygg.
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Vurdert som det viktigste kvartærgeologiske området i kommunen, som å ha "spesiell bevaringsverdi"
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Sjeldenhet, egenverdi. Inntakte raviner er sjeldne forekomster.
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	Sårbarhet. Ravinen er sårbar for inngrep.
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	Kartlegging av verneverdige landskapsområder, Rælingen kommune 1997
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☒ Godt nok dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	616750 6644100
UTM øvre (der vannstreng krysses):	UTM nedre (der vannstreng krysses):
Digitalisering av området er foretatt:	☒ Størrelse på arealet (dersom kjent): 670 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐ Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i> Nitelva	<i>Kommune(r):</i> Rælingen	<i>Vernet vassdrag nr:</i> 006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i> Akershus	<i>Utfyllt av:</i> 05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
<i>Navn/løpenummer på objekt/ delområde:</i>	2821 Nordre Hektner
<i>Type verneverdi (tema):</i>	Prosesser og former skapt av vann og is
<i>Beskrivelse av viktige kvaliteter:</i>	Stort bevart område med urørte ravinerygger i flere former, og tydelige v-daler.
<i>Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:</i>	Vurdert som et av de viktigste områdene i Rælingen kommune.
<i>Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:</i>	Sjeldenhet. Raviner som er bevart er ikke vanlige landskapsformer.
<i>Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:</i>	Sårbarhet. Ravinen er sårbar for inngrep.
<i>Forslag til gradering:</i>	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi
<i>Referansehenvisninger:</i>	Kartlegging av verneverdige landskapsområder, Rælingen kommune 1997.
<i>Status for dokumentasjon:</i>	☐ Dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☒ Godt nok dokumentert ☐ Status for dokumentasjon ukjent
<i>UTM på midtpunkt:</i>	617750 6641300
<i>UTM øvre (der vannstreng krysses):</i>	<i>UTM nedre (der vannstreng krysses):</i>
<i>Digitalisering av området er foretatt:</i>	☒ <i>Størrelse på arealet (dersom kjent):</i> 230 da
<i>Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan</i>	☐ <i>Innenfor RPR-klasse (dersom definert)</i>

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Kommune(r):	Vernet vassdrag nr:
Nitelva	Rælingen	006/1
Vassdragsområder i REGINE:	Fylke:	Utfylt av:
	Akershus	05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒	Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	28202 Rud	
Type verneverdi (tema):	Friluftsliv	
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Nærrekreasjonsområde. Viktig turkorridor til marka.	
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Usikker verneverdi. Klassifisert som meget godt egnet til friluftsliv.	
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Dagens bruk. Området brukes til turterreng.	
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	God tilgjengelighet. Offentlig vei i området.	
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi	
Referansehenvisninger:	Friluftsnemnda. Frilufsplan -sommerplanutkast, 1981, FRIDA 1990.	
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☒ Godt nok dokumentert	☐ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	614000 6647400	
UTM øvre (der vannstreng krysses):		UTM nedre (der vannstreng krysses):
Digitalisering av området er foretatt:	☒	Størrelse på arealet (dersom kjent):
		26 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Kommune(r):	Vernet vassdrag nr:
Nitelva	Rælingen	006/1
Vassdragsområder i REGINE:	Fylke:	Utfyllt av:
	Akershus	05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	28205 Torva		
Type verneverdi (tema):	Friluftsliv		
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Nærrekreasjonsområde. Opparbeidet friluftsområde med lekeapparater, diverse ballbaner, fiskebrygge. Båthavn like i nærheten.		
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Tidligere klassifisert som meget godt egnet som friluftsareal.		
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:			
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	God tilgjengelighet. Parkeringsplass ved offentlig vei.		
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi		
Referansehenvisninger:	T. G. Bengtson pers. medd. FRIDA 1990.		
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☒ Godt nok dokumentert	☐ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent	
UTM på midtpunkt:	614650 6647200		
UTM øvre (der vannstreng krysses):		UTM nedre (der vannstreng krysses):	
Digitalisering av området er foretatt:	☒	Størrelse på arealet (dersom kjent):	68 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☒	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)	Klasse 1

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i>	<i>Kommune(r):</i>	<i>Vernet vassdrag nr:</i>
Nitelva	Rælingen	006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i>	<i>Utfyllt av:</i>
	Akershus	05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	28232 Nitelva		
Type verneverdi (tema):	Friluftsliv		
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Nærrekreasjonsområde med turmuligheter til fots og på vann. Populært båtutfartsområde.		
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Klassifisert som meget godt egnet som friluftsareal.		
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Egnethet. Elva egner seg for fler ulike aktiviteter. Fisking og båtliv er populære fritidsaktiviteter i dette området.		
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	Natur- og kulturkvaliteter. Høyt biologisk mangfold i området.		
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☒ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi		
Referansehenvisninger:	Friluftsnemnda. Friluftspln -sommer, planutkast 1981, Kommuneplanforslag for Rælingen 1989.		
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☒ Godt nok dokumentert ☐ Status for dokumentasjon ukjent		
UTM på midtpunkt:	615000 6647000		
UTM øvre (der vannstreng krysses):	613800 6647850	UTM nedre (der vannstreng krysses):	619500 6641500
Digitalisering av området er foretatt:	☒	Størrelse på arealet (dersom kjent):	152 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☒	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)	Klasse 1, 2 og 3

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i>	<i>Kommune(r):</i>	<i>Vernet vassdrag nr:</i>
Nitelva	Rælingen	006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i>	<i>Utfyllt av:</i>
	Akershus	05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	28237 Nordre Øyeren		
Type verneverdi (tema):	Friluftsliv		
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Nord Europas største innlandsdelta med høyt biologisk mangfold. Landskapsopplevelse med kombinasjon av natur- og kulturlandskap.		
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Området er vernet etter Naturvernloven. Internasjonalt viktig område basert på biologisk mangfold.		
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Opplevelse. Mangfoldig og variert naturgrunnlag med biologi og landskap.		
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	Natur- og kulturkvaliteter. Område har kvaliteter som er høy for naturopplevelser med høy diversitet av fisk, fugl og planter.		
Forslag til gradering:	☒ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi		
Referansehenvisninger:	Fylkesmannen. Nordre Øyeren naturreservat 1989, Fylkesmannen/NLH. NKF registrering 1976.		
Status for dokumentasjon:	☒ Dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☐ Godt nok dokumentert ☐ Status for dokumentasjon ukjent		
UTM på midtpunkt:	621750 6637400		
UTM øvre (der vannstreng krysses):	615775 6646200	UTM nedre (der vannstreng krysses):	
Digitalisering av området er foretatt:	☒	Størrelse på arealet (dersom kjent):	22280 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☒	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)	Klasse 3

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Kommune(r):	Vernet vassdrag nr:
Nitelva	Skedsmo	006/1
Vassdragsområder i REGINE:	Fylke:	Utfyllt av:
	Akershus	05.10.00 Kristine Lund

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	3102 Sørumsneset
Type verneverdi (tema):	Biologisk mangfold
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Natursystem som er knyttet til de meget fuglerike områdene Nordre Øyeren/Svellet. Den særegne vegetasjonen gir næring og skjul til en rekke fugler, særlig ender og vadefugler. Spesielle arter som hekker eller er observert: Sivhøne, dverglo, knekkand. Viktig del av Norges største innlandsdelta med meandrerende elver og kroksjøer.
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Nasjonal verneverdi.
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Sjeldenhet. Området har verdier og kvaliteter som er sjelden. Variasjon og mangfold. Høy artsrikdom i både fugl, fisk og planter. Sårbarhet. Området er sårbart for videre menneskelig inngrep.
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	Biologisk funksjon. Området er godt egnet til hekking. Forskningsverdi og pedagogiskverdi. Området er godt egnet for undervisning og forskning. Arealstørrelse. Relativt stort område.
Forslag til gradering:	☒ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	EDNA 07.08.89.
Status for dokumentasjon:	☒ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	616000 6647000
UTM øvre (der vannstreng krysses):	UTM nedre (der vannstreng krysses):
Digitalisering av området er foretatt:	☒ Størrelse på arealet (dersom kjent): 1196 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐ Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i> Nitelva	<i>Kommune(r):</i> Skedsmo	<i>Vernet vassdrag nr:</i> 006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i> Akershus	<i>Utfyllt av:</i> 05.10.00 Kristine Lund

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
<i>Navn/løpenummer på objekt/delområde:</i>	3103 Nitelva og Sagelva
<i>Type verneverdi (tema):</i>	Biologisk mangfold
<i>Beskrivelse av viktige kvaliteter:</i>	Hekkeområde. Kommunal fredning mot jakt. Viktig landskapselement med stor betydning som nærrekreasjonsområde.
<i>Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:</i>	Usikker verneverdi.
<i>Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:</i>	Variasjon og mangfold. Elva er svært artsrik. Utgjør en viktig del av Nordre Øyeren naturreservat. Sårbarhet. Området ligger veldig nært tettbebyggelsen, og en videre utbygging vil være av stor innvirkning på området.
<i>Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:</i>	Biologisk funksjon. Viktig gyteområde for fisk, og viktig hekke-/rasteområde for fugl.
<i>Forslag til gradering:</i>	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☒ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi
<i>Referansehenvisninger:</i>	Akershus jeger og fiskeforening 1990, Balle 1994, Brandrud et al. 1989, Larsen et al. 1998, Andersen 1984, 1990.
<i>Status for dokumentasjon:</i>	☒ Dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☐ Godt nok dokumentert ☐ Status for dokumentasjon ukjent
<i>UTM på midtpunkt:</i>	612800 6648400
<i>UTM øvre (der vannstreng krysses):</i>	UTM nedre (der vannstreng krysses):
<i>Digitalisering av området er foretatt:</i>	☒ <i>Størrelse på arealet (dersom kjent):</i>
<i>Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan</i>	☒ <i>Innenfor RPR-klasse (dersom definert)</i> Klasse 1

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i>	<i>Kommune(r):</i>	<i>Vernet vassdrag nr:</i>
Nitelva	Skedsmo	006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i>	<i>Utfyllt av:</i>
	Akershus	05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
<i>Navn/løpenummer på objekt/delområde:</i>	3105 Songa		
<i>Type verneverdi (tema):</i>	Biologisk mangfold		
<i>Beskrivelse av viktige kvaliteter:</i>	Våtmarksområde, med rikt fugleliv. Regulert etter PBL som spesialområde, naturvern.		
<i>Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:</i>	Lokalt viktig våtmarksområde. Regulert som spesialområde, naturområde etter Plan og byggningsloven. Rikt fugleliv, og det viktigste våtmarksområdet mhp. fugl i Nitelva.		
<i>Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:</i>	Sårbarhet. Området er såpass lite at inngrep i dette området vil få store konsekvenser.		
	Variasjon og mangfold. Mange fuglearter er observert i området		
<i>Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:</i>	Biologisk funksjon. Viktig hekkeområde for fugl.		
	Forskningsverdi og pedagogisk verdi. Området har verdier og kvaliteter for forskning og undervisning når det gjelder biologisk mangfold.		
<i>Forslag til gradering:</i>	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☒ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi		
<i>Referansehenvisninger:</i>	Reguleringsplan for Songa 1991		
<i>Status for dokumentasjon:</i>	☐ Dokumentert	☐ Manglende dokumentasjon	
	☐ Godt nok dokumentert	☒ Status for dokumentasjon ukjent	
<i>UTM på midtpunkt:</i>	613500 6649500		
<i>UTM øvre (der vannstreng krysses):</i>		<i>UTM nedre (der vannstreng krysses):</i>	613200 6649200
<i>Digitalisering av området er foretatt:</i>	☒	<i>Størrelse på arealet (dersom kjent):</i>	98 da
<i>Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan</i>	☒	<i>Innenfor RPR-klasse (dersom definert)</i>	Klasse 2a

VVV

Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn: Nitelva	Kommune(r): Skedsmo	Vernet vassdrag nr: 006/1
Vassdragsområder i REGINE:	Fylke: Akershus	Utfyllt av: 05.10.00 Kristine Lund

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	3106 Valstad, Stavstranden
Type verneverdi (tema):	Biologisk mangfold
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Sumpområde med takrør og dunkjevle med omkringliggende løvtrær. Her finnes mange fuglearter, noen sjeldne.
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Usikker verneverdi
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Variasjon og mangfold. Området har høyt biologisk mangfold.
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	Biologisk funksjon. Viktige hekke- og rasteområder for fugl.
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	NOF 04.04.91, Balle 1994, Brandrud et al. 1989
Status for dokumentasjon:	☒ Dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☐ Godt nok dokumentert ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	612600 6649900
UTM øvre (der vannstreng krysses):	UTM nedre (der vannstreng krysses):
Digitalisering av området er foretatt:	☒ Størrelse på arealet (dersom kjent): 1300 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☒ Innenfor RPR-klasse (dersom definert) Klasse 2

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i> Nitelva	<i>Kommune(r):</i> Skedsmo	<i>Vernet vassdrag nr:</i> 006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i> Akershus	<i>Utfyllt av:</i> 05.10.00 Kristine Lund/ Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
<i>Navn/løpenummer på objekt/delområde:</i>	3107 Tveita, Møyen, Skolsegg		
<i>Type verneverdi (tema):</i>	Biologisk mangfold		
<i>Beskrivelse av viktige kvaliteter:</i>	Fint landskapsområde med gammel granskog og noe furu. Lengre ned en del løvskog. Hekkeplass for sjeldne fugler.		
<i>Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:</i>	På grunnlag av de gjennomførte ravineundersøkelsene antas denne ravinen å ha regional verneverdi.		
<i>Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:</i>	Sårbarhet. Området er sårbart for inngrep. Området har også relativt sjeldene arter.		
	Variasjon og mangfold. Området har relativt høyt biologisk mangfold både for fugl og planter.		
<i>Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:</i>	Biologisk funksjon. Området brukes som hekkeområde og til næringssøk av fugler, og arealet er relativt stort, sett i forhold til kommunens areal		
<i>Forslag til gradering:</i>	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☒ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi		
<i>Referansehenvisninger:</i>	NOF 04.04.91, Skedsmo kommune 1995b.		
<i>Status for dokumentasjon:</i>	☒ Dokumentert		☐ Manglende dokumentasjon
	☐ Godt nok dokumentert		☐ Status for dokumentasjon ukjent
<i>UTM på midtpunkt:</i>	612000 6653000		
<i>UTM øvre (der vannstreng krysses):</i>		<i>UTM nedre (der vannstreng krysses):</i>	
<i>Digitalisering av området er foretatt:</i>	☒	<i>Størrelse på arealet (dersom kjent):</i>	1500 da
<i>Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan</i>	☐	<i>Innenfor RPR-klasse (dersom definert)</i>	2a

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Kommune(r):	Vernet vassdrag nr:
Nitelva	Skedsmo	006/1
Vassdragsområder i REGINE:	Fylke:	Utfyllt av:
	Akershus	05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
Navn/løpenummer på objekt/delområde:	3126 Tveita, Møyen, Skolsegg		
Type verneverdi (tema):	Prosesser og former skapt av vann og is.		
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Kommunens nest største gjenværende ravineområde, med inntakte moderate ravineformer. Aktive fluviale prosesser. Området inneholder også et relativt stort biologisk mangfold, med sjeldne plantearter.		
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Ravineområdet antas å ha en regional verneverdi kvartærgeologisk sett (Skedsmo kommune 1995).		
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Represenativitet. Området består av inntakte raviner med aktive fluviale prosesser.		
	Sjeldenhet. Ravine systemer er sjeldne også i et globalt perspektiv. Spesielt er da inntakte ravinesystemer sjeldne.		
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	Sårbarhet. Ravinen i kommunen er tildels sterkt påvirket av menneskelig aktivitet, og ravinelandskapet er sårbart.		
	Pedagogisk verdi. Attraktivt område for undervisning og demonstrasjon av kvartærgeologiske prosesser		
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☒ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi		
Referansehenvisninger:	Skedsmo kommune 1995.		
Status for dokumentasjon:	☒ Dokumentert		☐ Manglende dokumentasjon
	☐ Godt nok dokumentert		☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	611500 6652500		
UTM øvre (der vannstreng krysses):		UTM nedre (der vannstreng krysses):	
Digitalisering av området er foretatt:	☒	Størrelse på arealet (dersom kjent):	1500 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)	2a

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i> Nitelva	<i>Kommune(r):</i> Skedsmo	<i>Vernet vassdrag nr:</i> 006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i> Akershus	<i>Utfyllt av:</i> 05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
<i>Navn/løpenummer på objekt/delområde:</i>	3129 Møyen, Tveita, Skolsegg		
<i>Type verneverdi (tema):</i>	Landskapsbilde		
<i>Beskrivelse av viktige kvaliteter:</i>	Raviner med inntakte former. Vekslende natur med høy biologisk diversitet.		
<i>Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:</i>	Usikker verneverdi		
<i>Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:</i>	Sårbarhet. Området er sårbart for inngrep, og videre inngrep vil forringe områdets verneverdi.		
<i>Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:</i>	Særpreg og sjeldenhet. Ravinene er et viktig karaktergivende element i landskapsbildet. Typiskhet. Området representerer formasjoner som var typisk for hele romeriksregionen.		
<i>Forslag til gradering:</i>	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi		
<i>Referansehenvisninger:</i>	Skedsmo kommune 1997, Skedsmo kommune 1995b.		
<i>Status for dokumentasjon:</i>	☐ Dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☒ Godt nok dokumentert ☐ Status for dokumentasjon ukjent		
<i>UTM på midtpunkt:</i>	611500 6652500		
<i>UTM øvre (der vannstreng krysses):</i>		<i>UTM nedre (der vannstreng krysses):</i>	
<i>Digitalisering av området er foretatt:</i>	☒	<i>Størrelse på arealet (dersom kjent):</i>	
<i>Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan</i>	☐	<i>Innenfor RPR-klasse (dersom definert)</i>	Klasse 2a

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i> Nitelva	<i>Kommune(r):</i> Skedsmo	<i>Vernet vassdrag nr:</i> 006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i> Akershus	<i>Utfyllt av:</i> 05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
<i>Navn/løpenummer på objekt/ delområde:</i>	3130 Kjeller
<i>Type verneverdi (tema):</i>	Landskapsbilde
<i>Beskrivelse av viktige kvaliteter:</i>	Åsene og vollene er viktige landemerker. Små og store landskapsrom med myke overganger. Åsene danner en romavgrensende kant.
<i>Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:</i>	Usikker verneverdi, men klassifisert som B-område i Skedsmo kommune som vil si at det er viktig som identitetsskaper og grøntdrag.
<i>Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:</i>	
<i>Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:</i>	Typiskhet. Avrundede formasjoner er typisk for regionen.
<i>Forslag til gradering:</i>	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☒ + Område/objekt med potensiell verdi
<i>Referansehenvisninger:</i>	Skedsmo kommune 1997.
<i>Status for dokumentasjon:</i>	☐ Dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☒ Godt nok dokumentert ☐ Status for dokumentasjon ukjent
<i>UTM på midtpunkt:</i>	613650 6650900
<i>UTM øvre (der vannstreng krysses):</i>	<i>UTM nedre (der vannstreng krysses):</i>
<i>Digitalisering av området er foretatt:</i>	☐ <i>Størrelse på arealet (dersom kjent):</i>
<i>Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan</i>	☐ <i>Innenfor RPR-klasse (dersom definert)</i>

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i> Nitelva	<i>Kommune(r):</i> Skedsmo	<i>Vernet vassdrag nr:</i> 006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i> Akershus	<i>Utfyllt av:</i> 05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
<i>Navn/løpenummer på objekt/delområde:</i>	3131 Hellerud		
<i>Type verneverdi (tema):</i>	Landskapsbilde		
<i>Beskrivelse av viktige kvaliteter:</i>	Åpne jordbruksområder. Skogbelte langs Nitelva og i ravinene. Raviner med beiter, eng og gammel hagemark. Hellerud gård utgjør et fint innslag i kulturlandskapet.		
<i>Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:</i>	Usikker verneverdi, men betraktet som et B-område i Skedsmo kommune. Dvs. viktig identitetsskaper og grøntdrag.		
<i>Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:</i>	Sårbarhet. Områdene rundt er bakkeplanert til jordbruksformål. Grøtdraget er rester etter tidligere vegetasjon.		
<i>Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:</i>			
<i>Forslag til gradering:</i>	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☒ + Område/objekt med potensiell verdi		
<i>Referansehenvisninger:</i>	Skedsmo kommune 1997.		
<i>Status for dokumentasjon:</i>	☐ Dokumentert	☐ Manglende dokumentasjon	
	☒ Godt nok dokumentert	☐ Status for dokumentasjon ukjent	
<i>UTM på midtpunkt:</i>	610400 6650100		
<i>UTM øvre (der vannstreng krysses):</i>		<i>UTM nedre (der vannstreng krysses):</i>	
<i>Digitalisering av området er foretatt:</i>	☐	<i>Størrelse på arealet (dersom kjent):</i>	
<i>Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan</i>	☐	<i>Innenfor RPR-klasse (dersom definert)</i>	

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i> Nitelva	<i>Kommune(r):</i> Skedsmo	<i>Vernet vassdrag nr:</i> 006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i> Akershus	<i>Utfyllt av:</i> 05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
<i>Navn/løpenummer på objekt/ delområde:</i>	3132 Nordby, Stav og Ryen
<i>Type verneverdi (tema):</i>	Landskapsbilde
<i>Beskrivelse av viktige kvaliteter:</i>	Nitelva med sumpområdene står sentralt i landskapsbildet, med høy biologisk diversitet.
<i>Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:</i>	Usikker verneverdi, men er klassifisert som et B-område, som vil si at det er viktig som grøntdrag og identitetsskaper.
<i>Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:</i>	Sårbarhet. Området ligger nært Lillestrøm, og videre utbygging vil senke områdets verneverdi.
<i>Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:</i>	Særpreg og sjeldenhet. Sumpområder særpreger mye av de nedredelene av Nitelva, og er viktige biologiske områder, samt at de har estetiske verdier.
<i>Forslag til gradering:</i>	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi
<i>Referansehenvisninger:</i>	Skedsmo kommune 1997.
<i>Status for dokumentasjon:</i>	☐ Dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☒ Godt nok dokumentert ☐ Status for dokumentasjon ukjent
<i>UTM på midtpunkt:</i>	612900 6649000
<i>UTM øvre (der vannstreng krysses):</i>	UTM nedre (der vannstreng krysses):
<i>Digitalisering av området er foretatt:</i>	☐ <i>Størrelse på arealet (dersom kjent):</i>
<i>Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan</i>	☒ <i>Innenfor RPR-klasse (dersom definert)</i> Klasse 2

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i> Nitelva	<i>Kommune(r):</i> Skedsmo	<i>Vernet vassdrag nr:</i> 006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i> Akershus	<i>Utfyllt av:</i> 05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
<i>Navn/løpenummer på objekt/delområde:</i>	3133 Lillestrøm		
<i>Type verneverdi (tema):</i>	Landskapsbilde		
<i>Beskrivelse av viktige kvaliteter:</i>	Tettsted med klart avgrenset område. Tårnet på kirka, rådhuset og brua over Nitelva er landemerker.		
<i>Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:</i>	Usikker verneverdi. Skedsmo kommune karakterisere området som C-område, som vil si at området er sterkt utbygd og forandret.		
<i>Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:</i>			
<i>Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:</i>			
<i>Forslag til gradering:</i>	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi		
<i>Referansehenvisninger:</i>	Skedsmo kommune 1997. Grøntsoneplan for Skedsmo.		
<i>Status for dokumentasjon:</i>	☐ Dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☒ Godt nok dokumentert ☐ Status for dokumentasjon ukjent		
<i>UTM på midtpunkt:</i>	614350 6648350		
<i>UTM øvre (der vannstreng krysses):</i>		<i>UTM nedre (der vannstreng krysses):</i>	
<i>Digitalisering av området er foretatt:</i>	☒	<i>Størrelse på arealet (dersom kjent):</i>	
<i>Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan</i>	☐	<i>Innenfor RPR-klasse (dersom definert)</i>	

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i> Nitelva	<i>Kommune(r):</i> Skedsmo	<i>Vernet vassdrag nr:</i> 006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i> Akershus	<i>Utfyllt av:</i> 05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	31207 Tveitabekkdalen		
Type verneverdi (tema):	Friluftsliv		
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Turveidrag langs bekken. Området har også høyt biologisk mangfold, samt en del av et godt utviklede ravinesystemer.		
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Usikker verneverdi. Området er klassifisert som egnet som friluftsareal.		
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Dagens bruk. Området nedenfor Værhaug benyttes til ridning.		
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	Natur og kulturkvaliteter. Området har høyt biologisk mangfold. Flotte ravinesystemer.		
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi		
Referansehenvisninger:	Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Registrering av natur-, kulturvern og friluftsliv i Oslo og Akershus, 1976., Skedsmo kommune. Ravinene i Skedsmo, en naturfaglig undersøkelse 1995.		
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☒ Godt nok dokumentert		☐ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	611500 6652500		
UTM øvre (der vannstreng krysses):		UTM nedre (der vannstreng krysses):	
Digitalisering av området er foretatt:	☒	Størrelse på arealet (dersom kjent):	1300 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)	

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i> Nitelva	<i>Kommune(r):</i> Skedsmo	<i>Vernet vassdrag nr:</i> 006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i> Akershus	<i>Utfylt av:</i> 05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
<i>Navn/løpenummer på objekt/delområde:</i>	31224 Kråkerudskogen		
<i>Type verneverdi (tema):</i>	Friluftsliv		
<i>Beskrivelse av viktige kvaliteter:</i>	Båtutfartsområde. Området grenser ned mot Nitelva med en strandlinje på ca. 800 m. Skogen er skjul for elg og rådyr.		
<i>Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:</i>	Usikker verneverdi. Området er klassifisert som egnet som friluftsareal.		
<i>Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:</i>			
<i>Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:</i>	God tilgjengelighet. Området ligger nært offentlig vei.		
<i>Forslag til gradering:</i>	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☒ + Område/objekt med potensiell verdi		
<i>Referansehenvisninger:</i>	Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Registrering av natur-, kulturvern og friluftsliv i Oslo og Akershus, 1976.		
<i>Status for dokumentasjon:</i>	☐ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert ☒ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent		
<i>UTM på midtpunkt:</i>	610250 6651500		
<i>UTM øvre (der vannstreng krysses):</i>	610000 6651625	<i>UTM nedre (der vannstreng krysses):</i>	610900 76651350
<i>Digitalisering av området er foretatt:</i>	☒	<i>Størrelse på arealet (dersom kjent):</i>	180 da
<i>Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan</i>	☒	<i>Innenfor RPR-klasse (dersom definert)</i>	Klasse 2

VVV
Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Kommune(r):	Vernet vassdrag nr:
Nitelva	Skedsmo	006/1
Vassdragsområder i REGINE:	Fylke:	Utfyllt av:
	Akershus	05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒	Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/delområde:	31236 Sagelva	
Type verneverdi (tema):	Friluftsliv	
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Nærfriluftsområde for Strømmen. Muligheter for båtutfart og fiske, samt turveier i området. Viktig grøntdrag gjennom bebyggelsen, med noe edelløvskogsforekomster som er viktig for fuglelivet.	
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Usikker verneverdi. Verna mot videre kraftutbygging gjennom verneplan I. Området er klassifisert som meget godt egnet som friluftsareal.	
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Egnethet. Området kan brukes til ulike aktiviteter.	
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	Tilgjengelighet. Området er nært bebyggelse.	
	Kulturkvaliteter. Mye historie om området. Gammel industri.	
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi	
Referansehenvisninger:	Skedsmo kommune 1995a. Grøntsoneplan for Skedsmo 1990	
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert	☒ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:		
UTM øvre (der vannstreng krysses):		UTM nedre (der vannstreng krysses):
Digitalisering av området er foretatt:	☒	Størrelse på arealet (dersom kjent):
		200 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☒	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)
		Klasse 1

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i>	<i>Kommune(r):</i>	<i>Vernet vassdrag nr:</i>
Nitelva	Skedsmo	006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i>	<i>Utfyllt av:</i>
	Akershus	05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
<i>Navn/løpenummer på objekt/delområde:</i>	31245 Kjellerholen bro - Nitelva bro		
<i>Type verneverdi (tema):</i>	Friluftsliv		
<i>Beskrivelse av viktige kvaliteter:</i>	Nærrekreasjonsområde med store muligheter for naturopplevelser som fugleliv. Våtmarksområde. Mulighet for bruk av båt. Turterreng med anlagte turstier langs med deler av strekningen. På Nebbursvollen er det bygget basseng og bla. fotballbane.		
<i>Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:</i>	Usikker verneverdi. Området er tidligere klassifisert som meget godt egnet som friluftsareal.		
<i>Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:</i>	Opplevelse. Flott våtmarksområde med høy biodiversitet. 		
<i>Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:</i>	Natur- og kulturkvaliteter. Høyt biologisk mangfold, med mange fiskearter og fuglearter. God tilgjengelighet. Flere offentlige veier går i nærheten, samt turveier. 		
<i>Forslag til gradering:</i>	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☒ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi		
<i>Referansehenvisninger:</i>	Skedsmo kommune. Grøntplan for Skedsmo 1990, Skedsmo kommune. Reguleringsplan for Songa. 1991 (kommunalt vedtak.		
<i>Status for dokumentasjon:</i>	☒ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert		☐ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
<i>UTM på midtpunkt:</i>	612750 6649600		
<i>UTM øvre (der vannstreng krysses):</i>	612100 6650800	<i>UTM nedre (der vannstreng krysses):</i>	613250 6648350
<i>Digitalisering av området er foretatt:</i>	☒	<i>Størrelse på arealet (dersom kjent):</i>	1740 da
<i>Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan</i>	☒	<i>Innenfor RPR-klasse (dersom definert)</i>	Klasse 2

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i> Nitelva	<i>Kommune(r):</i> Skedsmo	<i>Vernet vassdrag nr:</i> 006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i> Akershus	<i>Utfyllt av:</i> 05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	31267 Nittebergåsen		
Type verneverdi (tema):	Friluftsliv		
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Nittebergåsen er skogkledt med blandingsskog. Nærrekreasjonsområde, med skianlegg. Det eneste i kommune av sitt slag. Kulturminner i form av gravrøyser.		
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Usikker verneverdi, men er klassifisert som meget godt egnet til friluftsareal.		
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Dagens bruk. Området blir brukt til alpinbakke og hoppbakke om vinteren.		
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	God tilgjengelighet. Offentlig vei til området.		
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi		
Referansehenvisninger:	Skedsmo kommune. Grøntplan for Skedsmo 1990, Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Registrering NKF for Oslo og Akershus 1984/89.		
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert		☐ Manglende dokumentasjon
	☒ Godt nok dokumentert		☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	612800 6650950		
UTM øvre (der vannstreng krysses):		UTM nedre (der vannstreng krysses):	
Digitalisering av området er foretatt:	☒	Størrelse på arealet (dersom kjent):	185 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)	

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i> Nitelva	<i>Kommune(r):</i> Skedsmo	<i>Vernet vassdrag nr:</i> 006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i> Akershus	<i>Utfyllt av:</i> 05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
<i>Navn/løpenummer på objekt/delområde:</i>	31284 Sørumsneset		
<i>Type verneverdi (tema):</i>	Friluftsliv		
<i>Beskrivelse av viktige kvaliteter:</i>	Våtmarksområde med stort biologisk mangfold. Del av Nord-Europas største innlandsdelta.		
<i>Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:</i>	Området er vernet etter naturvernloven.		
<i>Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:</i>	Opplevelse. Området har stor opplevelsesverdi for friluftsliv pga. høy biodiversitet, samt at området er en del av et innlandsdelta.		
<i>Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:</i>	Natur- og kulturkvaliteter. Området har stor ollevelsesverdi i form av høyt biologisk mangfold for flere organismegrupper. God tilgjengelighet. Offentligeveier går i kanten av området.		
<i>Forslag til gradering:</i>	☒ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi		
<i>Referansehenvisninger:</i>	Fylkesmannen i Oslo og Akershus 1976. Registrering natur-, kulturvern og friluftsliv i Oslo og Akershus, 1976.		
<i>Status for dokumentasjon:</i>	☒ Dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☐ Godt nok dokumentert ☐ Status for dokumentasjon ukjent		
<i>UTM på midtpunkt:</i>	616000 6647000		
<i>UTM øvre (der vannstreng krysses):</i>		<i>UTM nedre (der vannstreng krysses):</i>	
<i>Digitalisering av området er foretatt:</i>	☒	<i>Størrelse på arealet (dersom kjent):</i>	1030 da
<i>Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan</i>	☐	<i>Innenfor RPR-klasse (dersom definert)</i>	Klasse 2b

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Kommune(r):	Vernet vassdrag nr:
Nitelva	Nittedal	006/1
Vassdragsområder i REGINE:	Fylke:	Utfyllt av:
	Akershus	05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	3301 Slåttmyra
Type verneverdi (tema):	Biologisk mangfold
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Typeområde for ei rik flatmyr med kambrosilurske bergarter. Stor artsrikdom botanisk sett, interessant plantegeografi. Sjeldne planter.
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Nasjonal verneverdi.
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Sjeldenhet. Området inneholder sjeldne botaniske kvaliteter.
	Variasjon og mangfold. Høyt biologisk mangfold.
	Sårbarhet. Svært sårbar for menneskelig inngrep.
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	Biologisk funksjon. Opprettholder viktige og svært sjeldne plantearter.
	Forskningsverdi og pedagogisk verdi. Har vært og er brukt til forskning.
Forslag til gradering:	☒ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	EDNA27.09.85, Oslomarkrapport, botanikk. Bot. inst. NLH 1973, Utkast til verneplan for våtmarker i Oslo og Akershus, 01.06.87, Oslomarkrapport, zoologi. Zool. Museum, UiO, 1973.
Status for dokumentasjon:	☒ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	601950 6657750
UTM øvre (der vannstreng krysses):	UTM nedre (der vannstreng krysses):
Digitalisering av området er foretatt:	☒ Størrelse på arealet (dersom kjent): 120 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐ Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i>	<i>Kommune(r):</i>	<i>Vernet vassdrag nr:</i>
Nitelva	Nittedal	006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i>	<i>Utfyllt av:</i>
	Akershus	05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	3302 Karlshaugen		
Type verneverdi (tema):	Biologisk mangfold		
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Fattig barskog med næringsfattige myrer. Innslag av oseaniske arter som rome, bjønnekam, samt myrkråkefot.		
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Nasjonal verneverdi. Verna som naturreservat i 1922.		
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:			
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:			
Forslag til gradering:	☒ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi		
Referansehenvisninger:	EDNA, 09.10.85		
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert	☐ Manglende dokumentasjon ☒ Status for dokumentasjon ukjent	
UTM på midtpunkt:	599800 6662150		
UTM øvre (der vannstreng krysses):		UTM nedre (der vannstreng krysses):	
Digitalisering av området er foretatt:	☒	Størrelse på arealet (dersom kjent):	135 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)	

VVV
Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Kommune(r):	Vernet vassdrag nr:
Nitelva	Nittedal	006/1
Vassdragsområder i REGINE:	Fylke:	Utfylt av:
	Akershus	05.10.00 Kristine Lund

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/delområde:	3303 Haugmosan - Gaustadmosan
Type verneverdi (tema):	Biologisk mangfold.
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Haugmosan er en relativt uberørt myr med interessant vegetasjon og dyreliv. Gaustadmosan gir en god demonstrasjon av oppbygningen av en nedbørsmyr. Begge myrene har verdi som hekkeområde for vannfugl.
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Usikker verneverdi.
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Variasjon og mangfold. Området har høy biodiversitet.
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	Biologisk funksjon. Hekkeområde for vannfugl. Pedagogisk verdi. Området egner seg til undervisning.
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	Utkast til verneplan for våtmarker i Oslo og Akershus 1987, NKF registreringer 03.12.74, Akershus jeger og fiskeforening 1990.
Status for dokumentasjon:	☒ Dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☐ Godt nok dokumentert ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	605450 6657600
UTM øvre (der vannstreng krysses):	UTM nedre (der vannstreng krysses):
Digitalisering av området er foretatt:	☒ Størrelse på arealet (dersom kjent): 800 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐ Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i> Nitelva	<i>Kommune(r):</i> Nittedal	<i>Vernet vassdrag nr:</i> 006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i> Akershus	<i>Utfyllt av:</i> 05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
<i>Navn/løpenummer på objekt/delområde:</i>	3304 Dypdalen		
<i>Type verneverdi (tema):</i>	Biologisk mangfold.		
<i>Beskrivelse av viktige kvaliteter:</i>	Trangt juv med bratte dalsider, som delvis ligger i kambro-silurfelt. På vestsiden er det en lågurtgranskog. På østsiden er det et rasmarkssamfunn med mer varmekjære arter. Mosaikk mellom kravfulle og nøysomme arter.		
<i>Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:</i>	Vurdert som sterkt verneverdig. Regional verneverdi. Ligger innen for markaområdet.		
<i>Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:</i>	Variasjon og mangfold. Mosaikk av varmekjære og nøysomme arter		
	Urørthet. Lite påvirket av menneskelig aktivitet.		
<i>Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:</i>			
<i>Forslag til gradering:</i>	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☒ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi		
<i>Referansehenvisninger:</i>	Oslomarkrapp. bot. 01.12.73, Naturvern-, kulturvern- og friluftslivsregistreringer i Oslo og Akershus. NLH/Fylkesmannen i Oslo og Akershus, 1974.		
<i>Status for dokumentasjon:</i>	☒ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert		☐ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
<i>UTM på midtpunkt:</i>	604650 6666350		
<i>UTM øvre (der vannstreng krysses):</i>		<i>UTM nedre (der vannstreng krysses):</i>	
<i>Digitalisering av området er foretatt:</i>	☒	<i>Størrelse på arealet (dersom kjent):</i>	1000 da
<i>Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan</i>	☐	<i>Innenfor RPR-klasse (dersom definert)</i>	

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Kommune(r):	Vernet vassdrag nr:
Nitelva	Nittedal	006/1
Vassdragsområder i REGINE:	Fylke:	Utfyllt av:
	Akershus	05.10.00 Kristine Lund

Karakteristiske data	Område ☒	Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/delområde:	3305 Hakadal verk	
Type verneverdi (tema):	Biologisk mangfold	
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Dammer og stilleflytende, meanderende partier i elva med gruntvannsområder og rik vegetasjon. Biotop for ender og vadere.	
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Usikker verneverdi	
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Variasjon. Stor artsdiversitet av fugler og planter 	
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	Biologisk funksjon. Viktig fuglebiotop 	
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi	
Referansehenvisninger:	Akershus jeger og fiskeforening 1990.	
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☒ Godt nok dokumentert	☐ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	601350 6666350	
UTM øvre (der vannstreng krysses):		UTM nedre (der vannstreng krysses):
Digitalisering av området er foretatt:	☒	Størrelse på arealet (dersom kjent): 250 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☒	Innenfor RPR-klasse (dersom definert) Klasse 1

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i> Nitelva	<i>Kommune(r):</i> Nittedal	<i>Vernet vassdrag nr:</i> 006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i> Akershus	<i>Utfyllt av:</i> 05.10.00 Kristine Lund

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
<i>Navn/løpenummer på objekt/ delområde:</i>	3311 Ånebymåsan		
<i>Type verneverdi (tema):</i>	Biologisk mangfold.		
<i>Beskrivelse av viktige kvaliteter:</i>	Torvmyr som viser oppbyggingen av en nedbørsmyr. Kulturhistorisk dokument med hensyn på torvutnyttelsen.		
<i>Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:</i>	Usikker verneverdi.		
<i>Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:</i>			
<i>Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:</i>	Pedagogisk verdi. Har kvaliteter egnet for undervisning.		
<i>Forslag til gradering:</i>	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☒ + Område/objekt med potensiell verdi		
<i>Referansehenvisninger:</i>	NKF registreringer 03.12.74.		
<i>Status for dokumentasjon:</i>	☐ Dokumentert	☒ Manglende dokumentasjon	
	☐ Godt nok dokumentert	☐ Status for dokumentasjon ukjent	
<i>UTM på midtpunkt:</i>	604100 6663300		
<i>UTM øvre (der vannstreng krysses):</i>		<i>UTM nedre (der vannstreng krysses):</i>	
<i>Digitalisering av området er foretatt:</i>	☒	<i>Størrelse på arealet (dersom kjent):</i>	
<i>Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan</i>	☐	<i>Innenfor RPR-klasse (dersom definert)</i>	

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Kommune(r):	Vernet vassdrag nr:
Nitelva	Nittedal	006/1
Vassdragsområder i REGINE:	Fylke:	Utfyllt av:
	Akershus	05.10.00 Kristine Lund

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	3320 Gloslimoen
Type verneverdi (tema):	Prosesser og former skapt av is og vann.
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Moen som er sterkt beskåret av to grustak utgjør mulig den fineste markeringen av den marine grense i Nittedal. Så lenge grustaket drives kommer det frem hvordan smeltevannsavsetningene er bygget opp.
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Usikker verneverdi.
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	Forskningsverdi og pedagogisk verdi. Området har kvaliteter for undervisning og forskning.
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☒ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	NKF registreringer 03.12.74.
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☒ Manglende dokumentasjon ☐ Godt nok dokumentert ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	607500 6655150
UTM øvre (der vannstreng krysses):	UTM nedre (der vannstreng krysses):
Digitalisering av området er foretatt:	☒ Størrelse på arealet (dersom kjent): 200 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐ Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i> Nitelva	<i>Kommune(r):</i> Nittedal	<i>Vernet vassdrag nr:</i> 006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i> Akershus	<i>Utfyllt av:</i> 05.10.00 Kristine Lund

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
<i>Navn/løpenummer på objekt/ delområde:</i>	3321 Sanbekken (Kjul - Rud)		
<i>Type verneverdi (tema):</i>	Prosesser og former skapt av is og vann.		
<i>Beskrivelse av viktige kvaliteter:</i>	Godt demonstrasjonsområde av forholdet mellom geologi og vegetasjon. På grovkornet smeltevannsavsetning er det fattig barskog. Ved siden av finnes frodig vegetasjon på brungjord på kalkrik skifer.		
<i>Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:</i>	Usikker verneverdi.		
<i>Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:</i>			
<i>Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:</i>	Forskningsverdi og pedagogisk verdi. Område med undervisnings- og forskningskvaliteter.		
<i>Forslag til gradering:</i>	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☒ + Område/objekt med potensiell verdi		
<i>Referansehenvisninger:</i>	NKF registreringer 03.12.74		
<i>Status for dokumentasjon:</i>	☐ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert	☒ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent	
<i>UTM på midtpunkt:</i>	605700 6655200		
<i>UTM øvre (der vannstreng krysses):</i>		<i>UTM nedre (der vannstreng krysses):</i>	
<i>Digitalisering av området er foretatt:</i>	☒	<i>Størrelse på arealet (dersom kjent):</i>	200 da
<i>Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan</i>	☐	<i>Innenfor RPR-klasse (dersom definert)</i>	

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn: Nitelva	Kommune(r): Nittedal	Vernet vassdrag nr: 006/1
Vassdragsområder i REGINE:	Fylke: Akershus	Utfyllt av: 05.10.00 Kristine Lund

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	3322 Skøyenhagen
Type verneverdi (tema):	Prosesser og former skapt av is og vann.
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Smeltevannsavsetninger ved marin grense.
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Usikker verneverdi
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	Pedagogisk verdi. Området har kvaliteter for undervisning.
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☒ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	NKF registreringer 03.12.74.
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☒ Manglende dokumentasjon ☐ Godt nok dokumentert ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	604250 6647200
UTM øvre (der vannstreng krysses):	UTM nedre (der vannstreng krysses):
Digitalisering av området er foretatt:	☒ Størrelse på arealet (dersom kjent): 200 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐ Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i> Nitelva	<i>Kommune(r):</i> Nittedal	<i>Vernet vassdrag nr:</i> 006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i> Akershus	<i>Utfylt av:</i> 05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
<i>Navn/løpenummer på objekt/delområde:</i>	3323 Sagerud		
<i>Type verneverdi (tema):</i>	Prosesser og former skapt av is og vann.		
<i>Beskrivelse av viktige kvaliteter:</i>	Området er preget av Nord-Sør gående rygger (synklinaler) av silursk kalkstein som fører fossiler, særlig koraller og brachiopoder. Også velegnet friluftsområde.		
<i>Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:</i>	Usikker verneverdi.		
<i>Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:</i>			
<i>Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:</i>	Forskningsverdi og pedagogisk verdi. Område har kvaliteter for undervisning og forskning.		
<i>Forslag til gradering:</i>	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☒ + Område/objekt med potensiell verdi		
<i>Referansehenvisninger:</i>	NKF registreringer 03.12.74		
<i>Status for dokumentasjon:</i>	☐ Dokumentert ☒ Manglende dokumentasjon ☐ Godt nok dokumentert ☐ Status for dokumentasjon ukjent		
<i>UTM på midtpunkt:</i>	602500 6659550		
<i>UTM øvre (der vannstreng krysses):</i>		<i>UTM nedre (der vannstreng krysses):</i>	
<i>Digitalisering av området er foretatt:</i>	☒	<i>Størrelse på arealet (dersom kjent):</i>	800 da
<i>Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan</i>	☐	<i>Innenfor RPR-klasse (dersom definert)</i>	

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Kommune(r):	Vernet vassdrag nr:
Nitelva	Nittedal	006/1
Vassdragsområder i REGINE:	Fylke:	Utfylt av:
	Akershus	05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
Navn/løpenummer på objekt/delområde:	3324 Ørfiskbekkens dal og Sørлитangen		
Type verneverdi (tema):	Prosesser og former skapt av vann og is		
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Område med særpreget erosjonsmønster/terrengform. Erosjonsdal i leirrik morene og i fjellgrunn. Smeltevannsavsetninger i enden av dalen.		
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Usikker verneverdi		
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Historisk dokument		
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	Forsknings og pedagogisk verdi. Har kvaliteter som egner seg til undervisning.		
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☒ + Område/objekt med potensiell verdi		
Referansehenvisninger:	NKF registreringer 03.12.74		
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert	☒ Manglende dokumentasjon	
	☐ Godt nok dokumentert	☐ Status for dokumentasjon ukjent	
UTM på midtpunkt:	602250 6659550		
UTM øvre (der vannstreng krysses):		UTM nedre (der vannstreng krysses):	
Digitalisering av området er foretatt:	☒	Størrelse på arealet (dersom kjent):	800 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)	

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i> Nitelva	<i>Kommune(r):</i> Nittedal	<i>Vernet vassdrag nr:</i> 006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i> Akershus	<i>Utfyllt av:</i> 05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
<i>Navn/løpenummer på objekt/ delområde:</i>	3325 Rundkollen		
<i>Type verneverdi (tema):</i>	Biologisk mangfold		
<i>Beskrivelse av viktige kvaliteter:</i>	Området er en relativt uberørt barskog med trær på 200-300 år gamle. Innslag av sumpskog og furumyrskog. Viktig friluftsområde.		
<i>Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:</i>	Er vurdert som meget verneverdig.		
<i>Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:</i>	Urørthet. Området fremstår som urørt og inntakt gammelskog.		
	Sårbarhet. Inngrep i området vil påvirke "urskogspreget" i skogen.		
<i>Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:</i>	Forskningsverdi og pedagogisk verdi. Gammlskog har en generell naturvitenskapelig interesse.		
<i>Forslag til gradering:</i>	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☒ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi		
<i>Referansehenvisninger:</i>	Barskog i Øst-Norge. Utkast til verneplan. DN-rapport 1991-5.		
<i>Status for dokumentasjon:</i>	☒ Dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☐ Godt nok dokumentert ☐ Status for dokumentasjon ukjent		
<i>UTM på midtpunkt:</i>	996000 7140000		
<i>UTM øvre (der vannstreng krysses):</i>		<i>UTM nedre (der vannstreng krysses):</i>	
<i>Digitalisering av området er foretatt:</i>	☒	<i>Størrelse på arealet (dersom kjent):</i>	1500 da
<i>Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan</i>	☐	<i>Innenfor RPR-klasse (dersom definert)</i>	

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn: Nitelva	Kommune(r): Nittedal	Vernet vassdrag nr: 006/1
Vassdragsområder i REGINE:	Fylke: Akershus	Utfyllt av: 05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	3326 Holm
Type verneverdi (tema):	Biologisk mangfold
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Inntakt ravinlandskap med relativt stort biologisk mangfold. Innslag av noe rikere tørrenger. Variert landskap med beiter og skog.
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Ikke vurdert.
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Sjeldenhet. Habitater som man finner i slike inntakte ravinesytemer er sjelden. Variasjon og mangfold. Det er et relativt høyt biologisk mangfold i ravinen. Stor variasjon i habitattyper.
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☒ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	S. Flatby pers. medd.
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert ☒ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	608900 6652600
UTM øvre (der vannstreng krysses):	UTM nedre (der vannstreng krysses):
Digitalisering av området er foretatt:	☒ Størrelse på arealet (dersom kjent):
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐ Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i> Nitelva	<i>Kommune(r):</i> Nittedal	<i>Vernet vassdrag nr:</i> 006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i> Akershus	<i>Utfyllt av:</i> 05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒	Objekt ☐	
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	3327 Rotnes		
Type verneverdi (tema):	Biologisk mangfold		
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Et variert kulturlandskap, med jorder, beiter og skog.		
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Ikke vurdert.		
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Sjeldenhet. Et kulturlandskap av denne typen er sjeldent.		
	Variasjon og mangfold. Landskapet er en forening av jorder, beiter og skog, som gir mange habitater.		
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:			
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☒ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi		
Referansehenvisninger:	S. Flatby pers. medd.		
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert	☒ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent	
UTM på midtpunkt:	604600 6659200		
UTM øvre (der vannstreng krysses):		UTM nedre (der vannstreng krysses):	
Digitalisering av området er foretatt:	☒	Størrelse på arealet (dersom kjent):	? da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)	

VVV
 Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Kommune(r):	Vernet vassdrag nr:
Nitelva	Nittedal	006/1
Vassdragsområder i REGINE:	Fylke:	Utfyllt av:
	Akershus	05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒	Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/delområde:	3332 Jensrud	
Type verneverdi (tema):	Prosesser og former skapt av vann og is	
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Landskap preget av ablasjonsmorene (avsmeltningsmorene) med hauger og mye stor stein.	
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Usikker verneverdi	
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:		
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	Forskningsverdi og pedagogisk verdi. Har kvaliteter for undervisning.	
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☒ + Område/objekt med potensiell verdi	
Referansehenvisninger:	NKF registreringer 03.12.74	
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert	☒ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	598100 6668750	
UTM øvre (der vannstreng krysses):		UTM nedre (der vannstreng krysses):
Digitalisering av området er foretatt:	☒	Størrelse på arealet (dersom kjent):
		? da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i>	<i>Kommune(r):</i>	<i>Vernet vassdrag nr:</i>
Nitelva	Nittedal	006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i>	<i>Utfyllt av:</i>
	Akershus	05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	33212 Slattum terrasse		
Type verneverdi (tema):	Friluftsliv		
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Området grenser ned mot Nitelva, og knytter elva sammens med bebyggelsen. Viktig nærområde. Området har tidligere vært brukt som barnepark. Variert terreng med blandingsskog.		
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Usikker verneverdi. Men er klassifisert som meget godt egnet som friluftsareal.		
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	Egnethet. Området er variert og egnet for ulike aktiviteter		
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	God tilgjengelighet. Området ligger nært offentlig vei		
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi		
Referansehenvisninger:	Reguleringsplan 504.113.		
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert	☐ Manglende dokumentasjon	
	☐ Godt nok dokumentert	☒ Status for dokumentasjon ukjent	
UTM på midtpunkt:	607500 6653450		
UTM øvre (der vannstreng krysses):		UTM nedre (der vannstreng krysses):	
Digitalisering av området er foretatt:	☒	Størrelse på arealet (dersom kjent):	25 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☒	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)	Klasse 1

VVV
 Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Kommune(r):	Vernet vassdrag nr:
Nitelva	Nittedal	006/1
Vassdragsområder i REGINE:	Fylke:	Utfylt av:
	Akershus	05.10.00 Kristine Lund

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	33215 Nygård		
Type verneverdi (tema):	Friluftsliv.		
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Tilgrenser Ørfiskbekken. Området ligger mellom utbygd område og bekken. Særpreget landskap.		
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Klassifisert som meget godt egnet til friluftsareal.		
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:			
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:			
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☒ + Område/objekt med potensiell verdi		
Referansehenvisninger:	Reguleringsplan 504.207		
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert	☒ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent	
UTM på midtpunkt:	604200 6658100		
UTM øvre (der vannstreng krysses):		UTM nedre (der vannstreng krysses):	
Digitalisering av området er foretatt:	☒	Størrelse på arealet (dersom kjent):	8 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)	

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i> Nitelva	<i>Kommune(r):</i> Nittedal	<i>Vernet vassdrag nr:</i> 006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i> Akershus	<i>Utfyllt av:</i> 05.10.00 Kristine Lund

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	33243 Sagerud - Sørlitangen		
Type verneverdi (tema):	Friluftsliv		
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Lysløype og badekulper. Østre avgrensning langs ørfiskebekken. Fiskemuligheter.		
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Særpreget landskap. Meget godt egnet som friluftsareal.		
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:			
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:			
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☒ + Område/objekt med potensiell verdi		
Referansehenvisninger:	Kommuneplan 1985-1991.		
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert	☒ Manglende dokumentasjon	
	☐ Godt nok dokumentert	☐ Status for dokumentasjon ukjent	
UTM på midtpunkt:	603000 6658750		
UTM øvre (der vannstreng krysses):		UTM nedre (der vannstreng krysses):	
Digitalisering av området er foretatt:	☒	Størrelse på arealet (dersom kjent):	800 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)	

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

Vassdragsnavn:	Kommune(r):	Vernet vassdrag nr:
Nitelva	Nittedal	006/1
Vassdragsområder i REGINE:	Fylke:	Utfyllt av:
	Akershus	05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐		
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	33244 Vågedammen - Jensrud		
Type verneverdi (tema):	Friluftsliv.		
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Bade og fiskemuligheter ved Ørfiskebekken/Vågedammen. 4H hytte ved Jensrud med natursti. Ski og tur løyper.		
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Klassifisert som meget godt egnet som friluftsareal.		
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:			
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:			
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☒ + Område/objekt med potensiell verdi		
Referansehenvisninger:	Kommuneplan 1985-1991.		
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert	☒ Manglende dokumentasjon ☐ Status for dokumentasjon ukjent	
UTM på midtpunkt:	603250 6657750		
UTM øvre (der vannstreng krysses):		UTM nedre (der vannstreng krysses):	
Digitalisering av området er foretatt:	☒	Størrelse på arealet (dersom kjent):	1300 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐	Innenfor RPR-klasse (dersom definert)	

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i> Nitelva	<i>Kommune(r):</i> Nittedal	<i>Vernet vassdrag nr:</i> 006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i> Akershus	<i>Utfyllt av:</i> 05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
<i>Navn/løpenummer på objekt/delområde:</i>	33253 Fugleåsen
<i>Type verneverdi (tema):</i>	Friluftsliv
<i>Beskrivelse av viktige kvaliteter:</i>	Nærrekreasjonsområde. Viktig nærrekreasjonsområde i Hakadal. Lysløyper i området. Oppholdssted for vilt.
<i>Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:</i>	Usikker verneverdi. Området er klassifisert som meget godt egnet som friluftsareal.
<i>Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:</i>	Egnethet. Området er egnet til ulike friluftsformål, bla. skiterreng med løyper.
<i>Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:</i>	God tilgjengelighet. Offentligvei går like i nærheten.
<i>Forslag til gradering:</i>	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☒ * Lokalt viktig verdi ☐ + Område/objekt med potensiell verdi
<i>Referansehenvisninger:</i>	Friluftsregistreringer 1990.
<i>Status for dokumentasjon:</i>	☐ Dokumentert ☐ Godt nok dokumentert ☐ Manglende dokumentasjon ☒ Status for dokumentasjon ukjent
<i>UTM på midtpunkt:</i>	601075 6667150
<i>UTM øvre (der vannstreng krysses):</i>	<i>UTM nedre (der vannstreng krysses):</i>
<i>Digitalisering av området er foretatt:</i>	☒ <i>Størrelse på arealet (dersom kjent):</i> 400 da
<i>Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan</i>	☐ <i>Innenfor RPR-klasse (dersom definert)</i>

VVV Registrering og kartfesting av områder og objekter

<i>Vassdragsnavn:</i> Nitelva	<i>Kommune(r):</i> Nittedal	<i>Vernet vassdrag nr:</i> 006/1
<i>Vassdragsområder i REGINE:</i>	<i>Fylke:</i> Akershus	<i>Utfyllt av:</i> 05.10.00 Kjell Tore Hansen

Karakteristiske data	Område ☒ Objekt ☐
Navn/løpenummer på objekt/ delområde:	33254 Rotnes, Kølleberget
Type verneverdi (tema):	Friluftsliv
Beskrivelse av viktige kvaliteter:	Nærrekreasjonsområde. Område med lysløype og hoppbakke. Området er også mye brukt til ridning.
Tidligere vurdert verneverdi er karakterisert slik:	Usikker verneverdi. Området er klassifisert som meget godt egnet område som friluftsareal.
Oppfylte hovedkriteria og begrunnelse:	
Oppfylte støttekriteria og begrunnelse:	God tilgjengelighet. Området ligger nært offentlig vei.
Forslag til gradering:	☐ *** Nasjonalt viktig verdi ☐ ** Regionalt viktig verdi ☐ * Lokalt viktig verdi ☒ + Område/objekt med potensiell verdi
Referansehenvisninger:	
Status for dokumentasjon:	☐ Dokumentert ☒ Manglende dokumentasjon ☐ Godt nok dokumentert ☐ Status for dokumentasjon ukjent
UTM på midtpunkt:	604450 6659400
UTM øvre (der vannstreng krysses):	UTM nedre (der vannstreng krysses):
Digitalisering av området er foretatt:	☒ Størrelse på arealet (dersom kjent): 900 da
Innenfor definert 100-m. belte i kommunens arealplan	☐ Innenfor RPR-klasse (dersom definert)

Oversikter over rapporter

"Verdier i Vernede Vassdrag"

1998 - 1	Verdier i Norddalselva, Åfjord kommune i Sør-Trøndelag
1999 - 1	Verdier i Opo m/Låtefoss, Odda kommune i Hordaland
1999 - 2	Verdiar i Stryne- og Loenvassdraget, Stryn kommune i Sogn og Fjordane
1999 - 3	Verdiar i Oldenvassdraget, Stryn kommune i Sogn og Fjordane
2000 - 1	Verdier i Gautefallvassdraget, Drangedal og Nissedal kommuner i Telemark
2000 - 2	Verdier i Unsetåa, Rendalen, Tynset og Tolga kommuner
2000 - 3	Verdiar i Hamrabøvassdraget, Suldal kommune i Rogaland
2000 - 4	Verdiar i Høievassdraget, Tysvær kommune i Rogaland
2000 - 5	Verneverdier i Nitelva, Nittedal, Skedsmo og Rælingen kommuner i Akershus fylke

Se også

Forvaltning av vernede vassdrag 1995. Informasjonsperm utgitt av Direktoratet for naturforvaltning og Norges vassdrag-og energidirektorat, mars 1995.

Norges vassdrag- og energidirektorats hjemmeside: <http://www.nve.no>

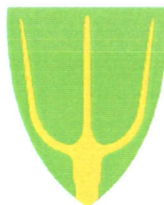
Direktoratet for naturforvaltnings hjemmeside: <http://www.naturforvaltning.no>

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Miljøvernavdelingen

Verdier i vernede vassdrag

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Direktoratet for naturforvaltning (DN) har i fellesskap arbeidet med et prosjekt for å gjøre kunnskapen om vernede vassdrag lettere tilgjengelig for kommuner og andre som forvalter vassdragsnære områder. "VVV-prosjektet" skal dokumentere og gjøre verdiene i vassdraget mer synlige. Målet er at alle som planlegger arealbruk eller inngrep i et vernet vassdrag, først skal vite hvilke verneverdier som finnes der. På denne måten regner DN og NVE med at skadelige inngrep i større grad blir unngått.

TE 884

ISBN 82-7072-391-6

ISSN 1501-4851

Norges vassdrags- og energidirektorat, P.B. 5091 Majorstua, 0301 Oslo. Tlf. 22 95 95 95, faks 22 95 90 00

Direktoratet for naturforvaltning, 7485 Trondheim. Tlf. 73 58 05 00, faks 73 58 05 01

Fylkesmannen i Oslo og Akershus, P.b. 8111, Dep. 0032 Oslo. Tlf. 22 00 35 00, faks 22 00 36 58

Akershus fylkeskommune, Schweigaards gate 4, 0185 Oslo, Tlf. 22 05 50 00, faks 22 05 54 34